

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การศึกษานับเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของประเทศไทยได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงจากประสบการณ์ของตนเอง โดยผสมผสานความรู้ต่างๆ อย่างสมดุล ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 23 และ 24 โดยสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า การศึกษาระดับต่างๆ มุ่งเน้นในเรื่องของความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการความรู้ต่างๆ ตามความเหมาะสม รวมทั้งจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนี้แนวทางการจัดเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ก็ได้กำหนดให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้น ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ในปัจจุบันสังคมมีความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศด้วยวิทยาการสมัยใหม่คนส่วนใหญ่จึงยึดติดอยู่กับความสำเร็จทางวัตถุกันมาก จนขาดความเอาใจใส่ในเรื่อง ศาสนา ศิลธรรม คุณธรรม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดโดยเฉพะปัญหาเยาวชนส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยศีลธรรมคุณธรรม และบนพื้นฐานความกตัญญู สังคมจึงจะมีความสุข หากเขาได้รับการเรียนรู้และอบรม ปลุกจิตสำนึกในเรื่อง ศีลธรรมคุณธรรมสมบูรณ์แล้ว เขาก็จะสามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ "เก่ง ดี มีประโยชน์ และมีความสุข" เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วปัญหาก็คงไม่ถูกสร้างให้เกิดขึ้นแก่สังคม ซึ่งเป็นการลดปัญหาอีกทางด้วย การอบรมสั่งสอนเรื่องศีลธรรมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพนั้น จะมีเพียงแค่ความรู้ด้านพุทธพัสด้อยอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องอาศัยการปฏิบัติด้วยตนเอง ให้ถูกต้องตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาอย่างแท้จริง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกระสังพิทยาคม จึงจัดทำโครงการ "ค่ายคุณธรรมนำชีวิต" อบรมศีลธรรมแก่นักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้มีโอกาสศึกษาและปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่วัย จะได้พัฒนาตนเองและสร้างสรรค์สังคม ได้รู้ซึ่งถึงหลักธรรม มีความรักความศรัทธา มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา รวมถึงเพื่อยกระดับการพัฒนาจิตใจให้มั่นคงมีคุณธรรม มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ
2. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาและปฏิบัติธรรมโดยการปฏิบัติตรงด้วยตนเอง
3. เพื่อให้ปลูกจิตสำนึกให้มีทัศนคติที่ดี คิดดี ทำดี พูดดี ทำให้คุณภาพชีวิตสมบูรณ์ขึ้น
4. เพื่อปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามแก่นักเรียน
5. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรัก เคารพ ในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

สถานที่ในการดำเนินโครงการ

ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

งบประมาณในการดำเนินโครงการ

เงินงบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 178,000 บาท

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

วันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554

ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกระสังพิทยาคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. **นักเรียนรู้จักเลือกหาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดี** เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตไปสู่ชีวิตที่ดีงาม สามารถพัฒนาชีวิตของตนเอง พัฒนาสังคมได้ต้องเป็นคนที่รู้จักเลือกหาแหล่งความรู้ และแบบอย่างที่ดี รู้จักคบคน รู้จักเลือกสื่อไม่ถูกปัจจัยแวดล้อมที่ไม่ดีหล่อหลอมโดยมีผู้ปกครอง พ่อแม่ ครูอาจารย์ สื่อสารมวลชนและผู้ใหญ่ทั่วไป มีหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดี และช่วยจัดสรรสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก
2. **นักเรียนรู้จักจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม** เด็กและเยาวชนจะมีวินัย มีศีล รู้จักจัดระเบียบชีวิตของตนเองและรู้จักจัดระเบียบความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพราะชีวิตที่จัดระเบียบได้ดีแล้วจะเป็นชีวิตที่พร้อมจะรับการพัฒนา
3. **นักเรียนมีแรงจูงใจที่ถูกต้อง** เด็กและเยาวชนจะได้รับการเรียนรู้ให้รู้จักการเลือกรับแรงจูงใจที่ถูกต้อง ที่เรียกว่า ฉันทะ ได้แก่ การใฝ่รู้ และใฝ่สร้างสรรค์ หรือใฝ่ทำ และเชื่อว่าการที่มนุษย์จะพัฒนาชีวิตไปได้ จะต้องมีความตั้งใจ คือความปรารถนาที่ใฝ่ดี

4. เด็กได้รับกำลังใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ เด็กและเยาวชนจะได้รับการเรียนรู้จากพระพุทธศาสนาที่ถือว่า มนุษย์สามารถฝึกได้ พัฒนาได้และมีศักยภาพในตัวตน มนุษย์แต่ละคนมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้สมบูรณ์ได้ทั้งศักยภาพเฉพาะตัว คือ ความถนัดของตนเอง และศักยภาพที่เกิดจากการพัฒนาทำให้เด็กเกิดแนวคิดและกำลังใจที่จะพัฒนาตนเอง

5. นักเรียนมีทัศนคติและค่านิยมที่ดี ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้อง ตามหลักของพระพุทธศาสนา เริ่มด้วยการมองสิ่งทั้งหลายตามเหตุปัจจัย ซึ่งเป็นท่าทีของจิตใจที่นำมาซึ่งปัญญา และการกระทำตามเหตุผล ทัศนคติในพระพุทธศาสนา เป็นทัศนคติที่มองสิ่งต่างๆ ตามเหตุปัจจัย เด็กและเยาวชน จะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มีทัศนคติแบบนี้ อันเป็นทัศนคติพื้นฐานของพระพุทธศาสนา กล่าวคือ ทัศนคติที่มองสิ่งทั้งหลายตามเหตุปัจจัย อันนำไปสู่ทัศนคติหรือท่าทีแห่งการเรียนรู้ เป็นการสร้างสรรค์เด็กและเยาวชนในชั้นรากฐานให้มีทัศนคติที่ถูกต้อง

6. นักเรียนมีความกระตือรือร้น ขวนขวาย ไม่ประมาท เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้จากพระพุทธศาสนาที่สอนในเรื่องความเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับหลักความเป็นไปตามเหตุปัจจัย ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความไม่เที่ยงนี้ไม่ได้เป็นไปอย่างเลื่อนลอย แต่เป็นไปตามเหตุปัจจัย หลักการนี้สำคัญมากเป็นเครื่องชี้บ่งว่า คนที่อยู่ในพระพุทธศาสนาเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นตลอดเวลา ไม่ใช่คนเฉื่อยชา เด็กจึงมีจิตสำนึกต่อความเปลี่ยนแปลง นำไปสู่ความไม่ประมาท ความกระตือรือร้น ขวนขวายไม่อยู่นิ่งเฉย ไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์

7. นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาให้เกิดปัญญาที่จะรู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ ว่าการที่มีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น เป็นเพราะการปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายไม่ถูกต้อง จึงต้องรู้จักสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักปัญหา รู้จักเหตุของปัญหา ด้วยสติปัญญา คือการรู้จักคิด รู้จักพิจารณา เรียกว่า การคิดเป็น การคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง จะทำให้เกิดปัญญาและเกิดคุณธรรม

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดค่ายคุณธรรมนำชีวิต

การดำเนินงานการจัดค่ายคุณธรรม จำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์กับการจัดค่ายคุณธรรม ซึ่งเป็นการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังมีงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พุทธวิธีในการสอน

ทางพุทธศาสนาให้แยกความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็น ๒ ด้าน คือ

1. **ด้านอหิมติ** คือ เรื่องความถนัด ความสนใจ ความพอใจ และภูมิหลังอะไรต่าง ๆ ตลอดจนความเคยชินที่ลงตัวอยู่ตัว ซึ่งเรียกว่า วาสนา ยกตัวอย่างเมื่อก้าวไปห้างสรรพสินค้า คนหนึ่งเข้าร้านเครื่องบันทึก คนหนึ่งเข้าร้านหนังสือ เป็นต้น อย่างนี้เรียกว่าไปตามวาสนา

2. **ด้านอินทรีย์** คือ ระดับการพัฒนา เช่นว่า มีศรัทธา มีสติ มีสมาธิ มีปัญญาเท่าใด

พระพุทธเจ้าจะสอนคน ต้องทรงรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้ง 2 ด้าน คือ

- ด้านอหิมติ เรียกว่า นานาธิมุตติญาณ
- ด้านอินทรีย์ เรียกว่า อินทรีย์ปโรปริยัตตญาณ

แต่ที่ได้ยินพูดกันอยู่เวลาพูดถึงความแตกต่างของเด็ก มักจะไปเน้นเรื่องความถนัด เรามักจะพูดถึงด้านเดียว แต่ที่จริงความแตกต่างต้องครบ ๒ ด้าน ด้านอินทรีย์นี้ต้องฝึกทุกคน ต้องพยายามให้ได้มากที่สุดสูงสุด ไม่ใช่ไปดูแต่ด้านความถนัดอย่างเดียว

ศักยภาพของเด็กกับศักยภาพของความเป็นมนุษย์ บางทีก็ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน เราจะต้องพยายามให้เด็กทุกคนเข้าถึงสุดยอดแห่งศักยภาพของมนุษย์ ไม่ใช่เอาแค่ศักยภาพของตัวเองเท่านั้น...

เรื่องนี้เป็นตัวอย่าง แต่รวมความก็คือ เรื่องของยุคสมัย เช่น เรื่องของแนวคิดต่าง ๆ ที่เข้ามาเราต้องทันและนำมาวิเคราะห์ ความเท่าทันสถานการณ์นี้จึงเป็นเรื่องใหญ่เรื่องหนึ่ง **ของที่นำเข้า ต้องรู้ให้เต็มเท่าที่เขาเข้าใจของเขาพร้อมตรงไหน ก็ต้องรู้และเติมให้เต็มจริงๆ**

เราอาจจะต้องมาคุยกันในเรื่องเหล่านี้ว่า “**แนวคิดที่เข้ามาสมัยใหม่นี้ของตะวันตกว่าอย่างไร หรือใครว่าอย่างไร มีข้อดีข้อด้อยอย่างไร มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร หรือมีความหมายที่แท้จริงอย่างไร คลาดเคลื่อนไปอย่างไร**”

เวลานี้ เรื่อง Child-Centered Education เมื่อฟังนักการศึกษาพูด ครูอาจารย์ในโรงเรียนต่างๆ ดีไม่ดีก็เข้าใจแค่ว่ามุ่งสนองความพอใจของเด็ก เด็กเอาอย่างไร ก็เอาแค่นั้น เลยไม่ต้องพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ในกรณีต่างๆ และในกรณีอื่นๆ จะต้องเข้าใจความหมายของอุเบกขาให้ถูกต้องด้วย

นอกจากนี้ความกรุณาที่แสดงออกในการอบรมสั่งสอนย่อมเป็นส่วนประกอบสำคัญให้เกิดคุณลักษณะของผู้สอนอย่างที่เรียกว่า องค์คุณของกัลยาณมิตรซึ่งมี 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ปิโย-นารัก (ในฐานะเป็นที่วางใจและรู้สึกสนิทสนม)
2. ครุ-นาคเรพร (ในฐานะให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้ และปลอดภัย)
3. ภาวนีโย-น่ายกย่อง (ในฐานะทรงคุณคือความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง)
4. วัตตา-รู้จักพูด (คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี)
5. วจนักขโม-อดทนต่อถ้อยคำ (พร้อมที่จะรับฟังคำซักถามต่าง ๆ อยู่เสมอและสามารถรับฟังได้ด้วยความอดทนไม่เบื่อ)
6. คมกิริยจ กถิง กัตตา-(กล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งได้)
7. โน จัญฺฐาเน นโยชเย-(ไม่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย)

พึงสังเกตไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า พระพุทธศาสนาถือว่า ความสัมพันธ์ของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียนนั้น อยู่ในฐานะเป็นกัลยาณมิตร คือ เป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนให้ดำเนินก้าวหน้าไปในมรรคาแห่งการฝึกอบรม 2 องค์คุณทั้ง 7 นี้ เป็นคุณลักษณะที่ผู้สอนหรือครูผู้มีความกรุณาโดยทั่วไปจะมีได้ไม่จำกัด เฉพาะพระพุทธเจ้าเท่านั้น เมื่อมองกว้างๆ การสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละครั้ง จะดำเนินไปจนถึงผลสำเร็จ โดยมีคุณลักษณะซึ่งเรียกได้ว่าเป็นลีลาในการสอน 4 อย่าง ดังนี้

1. สันทสนา อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง เหมือนจูงมือไปดูเห็นกับตา
2. สมหาทนา จูงใจให้เห็นจริงด้วย ชวนให้คล้อยตาม จนต้องยอมรับและนำไปปฏิบัติ
3. สมุตเตชชา ระวังให้แกลั้วกล้า บังเกิดกำลังใจ ปลุกให้มีอุตสาหะ แข็งขัน มั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จได้ ไม่หวั่นระย่อต่อความเหนื่อยยาก
4. สัมปหังสนา ซโลมใจให้เข้มแข็ง ระวัง เบิกบาน ฟังไม่เบื่อ และเปี่ยมด้วยความหวัง เพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติ

อาจผูกเป็นคำสั้นๆ ว่า แจ่มแจ้ง จูงใจ หาญกล้า ระวัง หรือชี้ชัด เชิญชวน คึกคัก เบิกบาน

กระบวนการฝึกอบรมคุณธรรมตามแนวความคิด พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูร ธมฺมปยุตฺโต)

ธรรมกับการพัฒนาชีวิต

การพัฒนาชีวิต คือการทำให้ชีวิตเจริญงอกงามมีคุณภาพเพิ่มขึ้น จนเข้าถึงจุดหมายของชีวิต ในทางพระพุทธศาสนา เป็นจุดหมายในการเป็นอิสระ ไร้ปัญหา ไร้ทุกข์ ซึ่งเป็นความเต็มอิมที่ชีวิตไม่มีความบกพร่อง ไม่มีความขาดแคลน เป็นชีวิตที่มีความเต็มในตัวของมันเอง ธรรมกับการพัฒนาชีวิต เป็นการเชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติกับการพัฒนาชีวิต วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม เรียกว่า มรรค ซึ่งนำไปสู่จุดหมายด้วยการฝึกฝน ฝึกหัดให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องดีงาม หรือการฝึกฝนคนให้เข้าสู่วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ในทางพุทธศาสนาจึงใช้เรียกการฝึกฝน ในความหมายเดียวกันกับการพัฒนาชีวิตคือ

การศึกษา และการศึกษาเป็นการฝึกในพัฒนาคนให้ดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องดีงาม เรียกว่า สึกขา หรือ ศึกษา นั่นคือ การศึกษาเป็นการฝึกฝนให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องดีงาม หรือการฝึกฝนคนให้เข้าสู่วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ในทางพุทธศาสนาจึงใช้เรียกรวมการฝึกฝนในความหมายเดียวกันกับการพัฒนา การพัฒนาชีวิต คือ การศึกษา และการศึกษาเป็นการฝึกฝนพัฒนาคนให้ดำเนินไปในวิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม หมายความว่า คนเราต้องมีการศึกษาตลอดชีวิตจนกว่าจะถึงจุดหมายของชีวิตที่เป็นอิสระไร้ปัญหา ไร้ทุกข์

หลักสำคัญในการพัฒนาชีวิต เป็นการทำให้ชีวิตเจริญงอกงามขึ้นหรือภาวนาทางพุทธศาสนา แสดงไว้ 4 อย่าง คือ กายภาวนา เป็นการทำให้กายให้เจริญหรือพัฒนากาย ศิลภาวนา เป็นการพัฒนา ด้านการมีชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมหรือการพัฒนาศีล จิตภาวนา การทำให้จิตใจเจริญงอกงาม หรือ การพัฒนาปัญญา ทั้งสี่ประการเป็นการพัฒนาชีวิต หรือพัฒนาคน ตามคำสอนของพระพุทธศาสนา หรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนา

1. กายภาวนา เป็นการพัฒนากายหรือทำให้กายเจริญงอกงามด้วยการพัฒนาทักษะ ความชำนาญในการประกอบกรต่างๆ หรือนำสิ่งต่างๆ พัฒนาอินทรีย์ อันได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ที่ใช้สัมพันธ์กับโลกภายนอกที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัตถุ และทางธรรมชาติเพื่อให้เกิดการใช้อินทรีย์ต่างๆ พัฒนาอินทรีย์ อันได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ที่ใช้สัมพันธ์กับโลกภายนอกที่เป็น สภาพแวดล้อมทางวัตถุ ทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการใช้อินทรีย์ต่างๆ ของผู้นั้นไปสัมพันธ์กับโลก ภายนอกให้ได้ผลดี ซึ่งเป็นการฝึกฝนพัฒนาอินทรีย์หรืออินทรีย์ภาวนานั้นมี 2 แง่ด้วยกันคือ

1.1 ฝึกฝนในแง่การใช้งาน คือ ทำให้อินทรีย์มีความละเอียดคม มีความละเอียดอ่อน มีความไว มีความคล่อง มีความชัดเจน คล้ายกับที่พูดว่าฝึกทักษะ

1.2 ฝึกฝนในแง่การทำให้รู้จักเลือกรับเอาสิ่งที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์เข้ามาให้แก่ชีวิต ป้องกันไม่ให้รับเอาสิ่งที่ไม่ดีหรือเป็นโทษเข้ามา

การฝึกฝนทั้งสองเป็นเรื่องของความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมการที่คนเราเอาอินทรีย์ไปสัมพันธ์กับโลก การใช้ตาของตนเองไปสัมพันธ์กับสิ่งทั้งหลายโดยใช้ตาดูสิ่งต่างๆ ผู้นั้นมองเห็นสิ่งต่างๆ เรียกว่าเป็นประสบการณ์หรือทางพระเรียกว่าอารมณ์ที่รับเข้ามา การรับอารมณ์หรือประสบการณ์ต่างๆ ของตัวผู้นั้นสามารถรับได้ในสิ่งที่เห็นและเป็นโทษแก่ชีวิต ถ้ารับไม่เป็นเพราะขาดการพัฒนาอินทรีย์อาจรับเข้ามาในลักษณะที่เป็นโทษแก่ชีวิตทำให้เกิดกุศลธรรมเจริญงอกงาม เกิดคุณภาพชีวิต เช่น เด็กดูโทรทัศน์รู้จักใช้อินทรีย์ดู ดูเป็นได้คุณประโยชน์ ได้ความรู้ ได้สิ่งที่เห็นเป็นสาระ แต่หากดูไม่เป็นไม่รู้จักเลือกดู จะได้สิ่งที่เห็นโทษเกิดผลเสียแก่ชีวิตในการรับประทานอาหารหรือการใช้ลิ้นเป็นหรือรับประทานอาหารเป็นทำให้เกิดคุณภาพชีวิต ได้รับคุณค่าทางอาหาร แต่หากรับประทานอาหารไม่เป็นมุ่งแต่อร่อยทำให้เสียคุณภาพชีวิตอาจท้องเสีย เสียสุขภาพเป็นไปต่างๆ อันเป็นการใช้อินทรีย์ที่จะรับเอาคุณหรือโทษเข้ามาจากสิ่งที่คนเราเข้าเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทั้งหมดนั้น การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองหรืออินทรีย์ของตนเองกับวัตถุหรือสิ่งที่เสพสิ่งที่บริโภคนับแต่ปัจจัย 4 เป็นต้นไป

จะต้องพัฒนาความสัมพันธ์อย่างถูกต้องจึงจะเรียกว่า พัฒนากาย หากมีความสัมพันธ์อย่างไม่ถูกต้อง ต้องเรียกว่า ไม่ได้พัฒนากายเกิดการรับสิ่งต่างๆ อย่างเป็นโทษ เช่น การกินอาหารไม่เป็น ดูโทรทัศน์ไม่เป็น ฟังวิทยุไม่เป็น การฟังคนพูดทำให้เกิดอารมณ์เข้ามาทำให้เกิดโทษ เกิดโทษ ไม่รู้จักรับเข้ามา ในทางที่ทำให้เกิดปัญญา การพัฒนากายในทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์กับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ให้เป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ด้วยการอยู่กับธรรมชาติด้วยดี มีการเกื้อกูลกันระหว่างชีวิตของตนกับธรรมชาติ เป็นสุขอยู่กับธรรมชาติและรักษาธรรมชาติ ทำให้ ธรรมชาติรู้จักรับความสดชื่นจากธรรมชาติ เป็นสุขอยู่กับธรรมชาติทำให้ชีวิตได้รับความดีงาม ความ กองงามจากธรรมชาติ รู้จักรับความสดชื่นจากธรรมชาติ เป็นสุขอยู่กับธรรมชาติและรักษาธรรมชาติ ทำให้ธรรมชาติอยู่ในสภาพดี มีความสวยงาม ร่มรื่น อันเป็นความสัมพันธ์ที่ดีกับธรรมชาติแวดล้อม

2. ศิลภาวนา หรือการพัฒนาศีล เป็นการพัฒนาคนให้มีระเบียบในการดำเนินชีวิตและในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมระบบสังคม โดยศีลเป็นสภาพหรือคุณสมบัติของตัวบุคคล และวินัยเป็น กิจกรรมที่เป็นไปในสังคม ศีลเป็นเรื่องของการที่บุคคลนั้นมีระเบียบในการดำเนินชีวิตและในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี ซึ่งความมีระเบียบหรือประพฤติตนอยู่ในระเบียบ เรียกว่า ศีล ส่วนวินัยเป็นการจัด ระเบียบสังคมทั้งหมด ศีลกับวินัยจึงเป็นของคู่กันคือ วินัยทำให้เกิดศีล ถ้าผู้ใดรักษาวินัยผู้นั้นเป็นผู้มี ศีล ทางพระเรียกว่า ผู้มีศีล แต่โดยทั่วไปเรียกว่า คนมีวินัย ซึ่งวินัยนั้นเนื่องอยู่กับสังคม โดยวินัยเป็น บัญญัติคือกำหนดวางขึ้นมาเพื่อเป็นแบบแผนสำหรับการประพฤติที่ดีงามของบุคคล และเพื่อการอยู่ ร่วมกันด้วยดีในสังคมซึ่งเป็นเรื่องสมมติ เช่น การขับรถชิดซ้าย ชิดขวา เป็นต้น การจัดระเบียบ ใดๆ เพื่อให้สังคมมีระเบียบวินัยเรียกว่า เป็นวินัย ดังนั้น วินัยเป็นการสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาให้คนใน สังคมมีระเบียบในการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันให้ดี และศีลคือการทำที่คนมีระเบียบชีวิตหรือประพฤติ ตนอยู่ในระเบียบ และเรียกคนที่รักษาวินัยว่าเป็นคนมีศีล

ความมีระเบียบในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในระบบสังคม แบ่งออกเป็นหลายระดับ คือระดับพื้นฐานในเรื่องของการไม่เบียดเบียนกัน ได้แก่ ไม่เบียดเบียนต่อกันในทางชีวิตร่างกายในทาง ทรัพย์สินในทางคู่ครอง ในการใช้วาจา และไม่เบียดเบียนสติสัมปชัญญะของตนเองรวมไปถึงการ ช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นศีลในระดับที่เป็นบวก

ระดับฝึกฝนควบคุมตน เป็นศีลที่เลยจากขั้นเบียดเบียนด้วยการฝึกฝนควบคุมตนในทางกาย วาจา เพื่อเป็นพื้นฐานของการฝึกจิตใจ ได้แก่ ศีลของอุบาสก ศีลของพระ เป็นศีลที่ต้องมีการฝึกกาย วาจา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจิตใจ การควบคุมบังคับตนเองในร่างกายได้ต้องบังคับควบคุม จิตใจของตนเองไปด้วยในตัวศีลในขั้นขั้นนี้ จึงเป็นการประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือ ข้อบัญญัติ เพื่อฝึกฝนตนเองในการที่จะเจริญขึ้นในคุณธรรมต่างๆ ในทางจิตใจยิ่งขึ้นไปอันเป็นหลักที่เรียกว่าการ พัฒนาศีล

3. จิตภาวนา หรือการพัฒนาจิตใจ เป็นเรื่องที่ยากขวางมาก สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพจิตเป็นการพัฒนาจิตใจของตนมีคุณภาพ เริ่มจากคุณธรรมในด้านต่างๆ ที่ทำให้ จิตใจประณีตดีงามมีเมตตา กรุณา มีศรัทธา และมีความกตัญญู กตเวที เป็นต้น การพัฒนา สมรรถภาพจิต หรือสมรรถภาพของจิตใจที่มีความเข้มแข็งสามารถนำไปใช้งานได้ดี ทั้งนี้เพราะ

จิตที่มีสมรรถภาพของจิตอยู่ที่สมาธิ คือ จิตที่มีสมาธิดีจะทำงานได้ผล และเจริญก้าวหน้าดีในการพัฒนาชีวิต สมรรถภาพของจิตอยู่ที่สมาธิ คือ จิตที่มีสมาธิดีจะทำงานได้ผลดี รวมทั้งต้องมีสติ มีวิริยะ อันเป็นความเพียรพยายาม ความกล้าสู้ ความเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ ความเข้มแข็งของจิตใจ และความอดทน เป็นต้น และการพัฒนาจิตหรือจิตภาวนาจะต้องพัฒนาคุณภาพจิตให้คุณธรรมในด้านต่างๆ พัฒนาสมรรถภาพจิตให้มีสมาธิ มีสติ มีวิริยะ และพัฒนาสุขภาพจิตให้มีความสุขในลักษณะต่างๆ ให้ครบทั้ง 3 ด้าน

4. ปัญญาภาวนา หรือการพัฒนาปัญญา คือ การฝึกการรับรู้ประสบการณ์ที่เข้ามาในตรงตามสภาพความเป็นจริง โดยไม่ยินดียินร้าย เพื่อป้องกันการคิดปรุงแต่งที่ทำให้เกิดภาพคลาดเคลื่อนจากสิ่งที่ถูกรับรู้ ดังนั้นการปฏิบัติถูกต้องในการรับรู้ประสบการณ์ตามสภาพที่เป็นจริง จะทำให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องจากฐานของข้อมูลที่รับเข้ามาอย่างถูกต้อง การคิดพิจารณาดำเนินไปอย่างถูกต้อง เป็นการใช้สติปัญญาพิจารณา วินิจฉัยและวางแผนที่เป็นอิสระอย่างบริสุทธิ์และถูกต้องโดยไม่ถูกอำนาจอคติเข้าครอบงำ ได้แก่ ความชอบ ความชัง ความกลัวด้วยการถูกชักจูงด้วยโลภะ โทสะ โมหะ ทำให้เกิดอยากได้ จึงคิดวางแผนคิดวินิจฉัย ตามความโลภความอยากได้ของตนเอง หรือตามความเห็นแก่ตัวหรือเอาให้ได้ ถ้ามีโทสะเกิดความไม่พอใจ มีความเกลียดชัง คิดทำลายคิดวางแผนการคิดแบบนี้เรียกว่า เป็นปัญญาที่ไม่เป็นอิสระ ดังนั้น การคิดพิจารณาวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ และวางแผนด้วยปัญญา ที่เป็นอิสระอันเป็นปัญญาที่บริสุทธิ์ ความสามารถในการนำความรู้มาดำเนินการให้สำเร็จ ผลเป็นการนำความสามารถหรือปัญญามาใช้แก้ปัญหา และดำเนินการให้สำเร็จ คือ ความสามารถในการสืบค้นเหตุปัจจัย แยกแยะ วิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยในการแก้ปัญหาและทำกิจกรรมให้สำเร็จผล และความรู้เท่าทันโลกและชีวิตตามเป็นจริง เป็นการทำให้จิตใจเป็นอิสระ มีปัญญาเข้าใจโลก และชีวิตตามความเป็นจริง ไม่ยึดติดถือมั่นในโลกมีสิ่งใดเข้ามาให้รับรู้ตามเป็นจริง ปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นตามเหตุผลด้วยความรู้เท่าทันต่อเหตุปัจจัย แต่ไม่มีความยึดติดถือมั่นที่จะมาบีบคั้นตัวเอง เรียกว่าไม่ทำให้เกิดความทุกข์ คือ คนมีปัญญาถึงขั้นทำให้จิตใจเป็นอิสระการรับรู้ต่างๆ ที่เข้ามาจะบริสุทธิ์ตรงตามสภาพที่เป็นจริง ในทางพระพุทธศาสนาต้องมีการพัฒนาปัญญาในหลายขั้นตอน จนกว่าจะบรรลุจุดหมายสุดท้ายคือ มีปัญญารู้เท่าทันโลกและชีวิตซึ่งมีผลให้จิตใจเป็นอิสระ คือ การเจริญทางด้านปัญญาอย่างถูกต้องจะส่งผลแก่จิตใจทำให้จิตใจดีงามมีความสุข เป็นอิสระและเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิต โดยรวมการพัฒนาหลักใหญ่ 4 ประการ คือ พัฒนาทางกาย หรือจิตภาวนา และการพัฒนาปัญญา ภาวนา

เมื่อใดมีภาวนาครบ ๔ ประการครบถ้วนสมบูรณ์ เรียกว่า เป็นพระอรหันต์ คือ บุคคลที่ได้พัฒนาสี่ด้านครบถ้วนบริบูรณ์ เป็นคุณสมบัติของพระอรหันต์ ได้แก่ ภาวิตกาย มีกายที่ภาวนา คือ พัฒนาแล้ว ภาวิตศีล มีศีลที่พัฒนาแล้ว ภาวิตจิต มีจิตที่พัฒนาแล้ว ภาวิตปัญญา มีปัญญาที่พัฒนาแล้วเรียกว่า เป็นบุคคลที่สมบูรณ์เข้าถึงจุดหมายของการพัฒนาชีวิตอย่างแท้จริง

หลักแห่งวิถีชีวิตของการพัฒนาชีวิต

กระบวนการพัฒนาชีวิตที่ทำให้ชีวิตดำเนินไปในทางที่ถูกต้องด้วยวิถีชีวิตที่ถูกต้อง เรียกว่า มรรค และการทำให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีโดยวิธีที่ถูกต้อง เรียกว่าสิกขา หรือการศึกษา ตัวนำคือ ตัวที่ นำให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้อง และเป็นตัวนำให้เกิดการพัฒนาชีวิต หรือพัฒนาตัวมนุษย์เองให้มี วิถีชีวิตที่ถูกต้อง เรียกว่า บุพณิมิตของวิถีชีวิตที่ดี หรือบุพณิมิตของชีวิตที่ดี หมายถึง เครื่องหมายที่สื่อ แสดงล่วงหน้าของวิถีชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รุ่งอรุณของการศึกษาพระพุทธเจ้าท่าน ตรัสว่า เหมือนกับเมื่อดวงอาทิตย์จะขึ้นสู่ท้องฟ้าย่อมมีแสงอรุณขึ้นก่อนฉับใด ชีวิตที่ดีงามจะเกิดขึ้น ย่อมมีองค์ประกอบ คือ ธรรมเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนฉับนั้น รุ่งอรุณของการศึกษาหรือบุพณิมิตของชีวิตที่ดี มี 7 ประการ

1. รู้จักเลือกหาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดี เป็นการเดินหน้าในการพัฒนาชีวิตด้วยการ รู้จักเลือกหาแหล่งความรู้เริ่มตั้งแต่รู้จักเลือกคบคนซึ่งเป็นแหล่งความดีงามโดยเฉพาะเด็กๆ ที่ชอบทำ ตามแบบอย่างที่จะต้องรู้จักเลือกหาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดีงามในการรู้จักเลือกแหล่งความรู้ และเลือกคบคน รู้จักนิยมแบบอย่างที่ดี รู้จักเลือกดูโทรทัศน์เรื่องรายการที่จะได้ความรู้เป็นประโยชน์ นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาเลือกว่าเรื่องนี้ควรปรึกษาใคร ควรจะค้นหนังสืออย่างไร ซึ่งเป็นบุพณิมิตที่ สำคัญข้อหนึ่งของการศึกษา และพัฒนาชีวิตที่จะดำเนินก้าวต่อไป เรียกว่า กัลยาณมิตตตา เป็นความ มีกัลยาณมิตร สำหรับผู้ใหญ่ที่เป็นผู้บริหารและจัดการศึกษา ตลอดจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง สื่อมวลชน ผู้บริหารประเทศ และผู้ใหญ่ทั่วไป ซึ่งมีหน้าที่จัดสรรหาแหล่งความรู้ และแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและ เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป รวมทั้งการมีหน้าที่ในการที่จะทำตนหรือปฏิบัติตนให้เป็น แบบอย่างที่ดี ซึ่งจะต้องทำให้เด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปเกิดความสามารถที่รู้จักเลือก หาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดีงาม จึงจะเป็นการเริ่มต้นของการศึกษาอย่างแท้จริงอันเป็นรุ่งอรุณ ของการศึกษา คือ จัดสรรและเป็นกัลยาณมิตร ที่ทำให้เด็กรู้จักเลือกกัลยาณมิตร จึงจะเกิดการเริ่มต้น ของการศึกษา

2. การมีชีวิตและอยู่ร่วมสังคมเป็นระเบียบวินัย เป็นการรู้จักจัดระเบียบชีวิต และการอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความเรียบร้อยไม่วุ่นวายสับสน ทำให้เกิดความสะดวกมีช่องทางมีโอกาสที่เป็นจุดเริ่มที่จะอำนวย เกื้อกูลต่อกระบวนการศึกษา และ กระบวนการพัฒนาชีวิตที่จะเดินหน้าต่อไปได้ง่าย ด้วยการที่บุคคลมีระเบียบในการดำเนินชีวิต และมี ระเบียบในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมเป็นบุพณิมิตที่เรียกว่า สีสสัมปทา เป็นความถึงพร้อมด้วยศีล

3. ความพร้อมด้วยแรงจูงใจใฝ่รู้อุสรณ์ เป็นการมีแรงจูงใจที่ถูกต้องด้วยความใฝ่รู้ใฝ่ดีที่ เรียกว่า ใฝ่ธรรม หรือ ฉันทะ ความจริงความดีงามเข้าถึงได้ด้วยความรู้ที่ต้องใฝ่รู้ ใฝ่ความจริงเกิดขึ้น ได้ต้องใฝ่ความรู้ ใฝ่ความดีงามเป็นการใฝ่รู้อุสรณ์ทำความดีงามให้เกิดขึ้น มีแรงจูงใจที่ถูกต้องเป็น การใฝ่รู้ใฝ่ดีแล้ว ซึ่งจะสามารถทำให้ก้าวไปในการศึกษา การพัฒนาชีวิต และการสร้างสรรค์ผลผลิต สิ่งต่างๆ ที่ทำให้พ้นปัญหาที่เกิดจากการใฝ่แสพใฝ่บริโภคจากการบริโภคนิยมเป็นบุพณิมิตที่เรียกว่า ฉันทสัมปทา เป็นความถึงพร้อมด้วยฉันทะ

4. การมุ่งพัฒนาตนให้เต็มศักยภาพ เป็นหลักที่แสดงว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีศักยภาพสูงสุด เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ และฝึกจนประเสริฐสุด โดยแต่ละคนมีศักยภาพของตนที่สามารถพัฒนาเป็น พระพุทธเจ้าได้ เป็นพระอรหันต์ได้ซึ่งจะต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ที่มีอยู่ในตนและมี จิตสำนึกในการพัฒนาตนอยู่เสมอด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่เป็นบุญนิมิตที่เรียกว่า อุตตสัมปทา เป็นการทำตนให้ถึงพร้อม

5. การปรับทัศนคติและค่านิยมให้สมแนวเหตุผล เป็นการมีท่าทีถูกต้องต่อประสบการณ์ ต่าง ๆ และมองสิ่งทั้งหลายตามเหตุปัจจัย อันเป็นการมีทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นท่าทีของ การเรียนรู้ และมองตามเหตุปัจจัยซึ่งเป็นคำสอนเบื้องต้นที่สุดและสำคัญยิ่งซึ่งจะทำให้เกิดความคิด วิเคราะห์แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดความรู้จริง ปัญญาองกาม และมีค่านิยมตามแนวเหตุผล ซึ่ง สอดคล้องกับเจตคติที่มองสิ่งทั้งหลายตามเหตุปัจจัยแล้วมีค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการ ศึกษาและการมีชีวิตที่ดีงามเป็นบุญนิมิต ที่เรียกว่า ทิฏฐิสัมปทา เป็นการทำความเข้าใจความเข้าใจ ให้ถึงพร้อม

6. การมีสติระลึกรู้ตื่นตัวตลอดเวลา เป็นการมีจิตสำนึกต่อกาลเวลา และความ เปลี่ยนแปลงที่พระพุทธศาสนาสอนหลักอนิจจัง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับกาลเวลา และสิ่ง สำคัญจะต้องทำให้เกิดความไม่ประมาท ด้วยการต้องมีความตื่นตัวต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ทุก อย่างที่ผูกพันอยู่กับกาลเวลา และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามเหตุปัจจัย ดังนั้น จึงต้องมีการตื่นตัว ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นว่าสิ่งนั้นเป็นเหตุปัจจัยของความเสื่อมหรือเป็นเหตุปัจจัยของความเจริญ ถ้าเป็นเหตุ ปัจจัยของความเสื่อมจะต้องระวังป้องกันแก้ไข และหากเป็นเหตุปัจจัยที่จะทำให้เกิดความเจริญจะต้อง ระวังสร้างสรรค์ขึ้น อันเป็นความตื่นตัวระลึกรู้ตื่นที่เรียกว่า ความไม่ประมาท เป็นตัวเร่งที่โยงเข้าไป หากการศึกษาเหตุปัจจัย และการกระทำให้ตรงกับเหตุปัจจัยที่ทำให้มนุษย์ต้องมีการพัฒนาชีวิตอยู่ ตลอดเวลา เป็นบุญนิมิตที่เรียกว่า อปัมาทสัมปทา เป็นการถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท

7. การแก้ปัญหาและการพึ่งพาตนเองได้ด้วยความรู้คิด เป็นการต้องรู้จักคิด รู้จักพิจารณา คิดเองเป็นด้วยการคิดตามกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ เป็นการคิดเองเป็น และรู้จักคิดตามกระบวนการแห่งเหตุปัจจัย ซึ่งเป็นหลักสำคัญทำให้แก้ปัญหาได้ถูกต้อง และเป็น วิธีการสำคัญทำให้เกิดปัญญาและพัฒนาปัญญาให้งอกงามยิ่งขึ้นไป ดังนั้น หลักการรู้จักคิดและคิด เป็น จึงเป็นจุดย้ำเน้นในพระพุทธศาสนา และเป็นหลักที่ทำให้มนุษย์พึ่งพาตนเองได้ หากมนุษย์ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่ยังไม่มีโยนิโสมนสิการ ยังไม่รู้จักคิดเองเป็น トラบนั้นบุคคลนั้นยังต้อง อาศัยกัลยาณมิตรต่อไปเพื่อไม่ให้ถลาออกจากทางของการศึกษา หรือการพัฒนาชีวิต แต่เมื่อบุคคลนั้น คิดเองเป็นก็จะอาศัยกัลยาณมิตรน้อยลง สามารถพึ่งพาตนเองได้แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ แล้วรู้จักใช้ ประโยชน์จากกัลยาณมิตรได้ดีด้วย เป็นบุญนิมิตที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการสัมปทา เป็นความถึง พร้อมด้วยโยนิโสมนสิการ

บุพนิมิตของชีวิตที่ตึงามหรือรุ่งอรุณของการศึกษาจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลในตัวเด็กในกระบวนการศึกษา จะต้องอาศัยบุคคลสำคัญ คือ ครูอาจารย์ทำหน้าที่ในบทบาทกระตุ้นชักจูงให้เกิดองค์ประกอบ 7 ประการ ในตัวผู้เรียนซึ่งการทำหน้าที่ของครูอาจารย์ จะทำให้กลายเป็นกัลยาณมิตรในการจัดสรร และเป็นกัลยาณมิตรในการสอน แนะนำให้รู้จักเลือกกัลยาณมิตรเอง รวมไปถึงให้เกิดความเจริญในองค์ประกอบข้ออื่นๆ ทั้งหมดในรุ่งอรุณของการศึกษาจนครบทั้ง 7 ประการ จนถึงโยนิโสมนสิการ ซึ่งเป็นตัวนำไปสู่ปัญญา อันเป็นแก่นนำของการศึกษา หรือพัฒนาชีวิตที่ก้าวไปให้ถึงความสมบูรณ์ของการพัฒนาชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองได้ถึงอิสรภาพอย่างแท้จริง เป็นปัจจัยเด่นที่เป็นหลักทั้งกัลยาณมิตรกับโยนิโสมนสิการ เป็นองค์ประกอบคู่กันโดยกัลยาณมิตรเป็นปัจจัยภายนอก และโยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยภายใน ซึ่งจัดเป็นปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ อันเป็นแนวความคิดที่ถูกต้องในองค์ประกอบข้อแรกของมรรค ในวิถีชีวิตที่ตึงาม หรือวิถีแห่งการพัฒนาชีวิต ดังนั้น ในกระบวนการศึกษา หรือพัฒนาชีวิตจึงต้องเน้นองค์ประกอบทั้งสองนี้เป็นพิเศษ ซึ่งหากผู้ใดมีโยนิโสมนสิการย่อมไม่จำเป็นต้องอาศัยกัลยาณมิตรช่วยให้รู้จักโยนิโสมนสิการให้เกิดขึ้น โดยเมื่อใดบุคคลเกิดมีองค์ประกอบ 7 ประการของรุ่งอรุณของการศึกษาครบถ้วน ย่อมจะมีการศึกษาเกิดขึ้น หรือเป็นชีวิตที่มีการพัฒนาตนเอง คือ การศึกษาหรือการพัฒนาชีวิตเกิดขึ้นต้องอาศัยรุ่งอรุณของการศึกษา หรือบุพนิมิตของชีวิตที่มีองค์ประกอบ 7 ประการ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget's Moral Development Theory)

เพียเจท์ (Piaget) เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิตเซอร์แลนด์ เป็นผู้เริ่มแนวความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของบุคคล เพียเจท์ได้แบ่งขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้น คือ

1) ขั้นก่อนจริยธรรม (Premoral stage) เกิดขึ้นกับเด็กที่มีอายุอยู่ระหว่างแรกเกิดถึง 2 ขวบ ในขั้นนี้เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดแต่มีความต้องการทางร่างกายโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆ ทั้งสิ้น เช่น เด็กจะร้องเมื่อหิว เด็กจะส่งเสียงดัง ร้องไห้ เมื่อกลัวหรือตกใจ

2) ขั้นยึดคำสั่ง (Heteronomous stage) เกิดกับเด็กในช่วง 2 – 8 ปี ขั้นนี้เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นประกาศิตที่จะต้องทำตาม

3) ขั้นยึดหลักแห่งตนเอง (Autonomous Stage) เกิดกับบุคคลอายุตั้งแต่ 8 – 10 ปี เพียเจท์เชื่อว่าเกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญา และจากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงอำนาจภายนอกเป็นเพียงหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกันและความเท่าเทียมกันของบุคคล ในช่วง 8 – 10 ปี เด็กที่อยู่ในสังคมปกติจะบรรลุขั้นที่สาม แต่ก็มีเด็กบางคนพัฒนาช้ากว่านี้หรือบางครั้งพัฒนาการหยุดชะงักในขั้นที่สองเนื่องจากการบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูหรือสังคมหรือเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral Development Theory)

ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวเพียเจท์ และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปี แต่จะพัฒนาไปอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 – 25 ปี และเขายังเชื่อว่า ในการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว โคลเบอร์ก ได้แบ่งระดับของจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งทั้ง 3 ระดับนั้นจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) เกิดขึ้นกับเด็กในช่วงอายุแรกเกิดถึง 7 ปี ขั้นนี้เด็กชอบใช้การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เลือกระกระทำในทางที่เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่า เด็กมักเข้าใจว่าความดี หมายถึง สิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษ หรือถูกตำหนิ เช่น เด็กทำการบ้าน เด็กทำเวรเพราะกลัวครู กลัวถูกลงโทษ เป็นต้น การตัดสินใจว่าจะทำอะไรหรือผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้าทำเสียหายมากก็ตัดสินใจว่าการกระทำนั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำ

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) เกิดกับเด็กในช่วงอายุ 7 – 10 ปี ขั้นนี้เด็กจะค่อยๆ เน้นความสำคัญของการได้รับรางวัลและคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เด็กกระทำความดีได้มากกว่าการดูว่าหรือเชื่อว่าจะลงโทษ เช่น เด็กจะช่วยบิดามารดาทำงานเพื่อต้องการได้รับคำชมเชย สรุปว่า จริยธรรมขั้นนี้จะเน้นการต้องการได้รับคำชมเชยและรางวัลมากกว่าการได้รับการลงโทษ

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation) เกิดกับบุคคลในช่วงอายุ 10 – 13 ปี ขั้นนี้ตรงกับวัยที่เด็กย่างเข้าวัยรุ่น เด็กจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก จะกระทำเพื่อต้องการให้กลุ่มยอมรับจึงมีการเลียนแบบตัวแบบที่ตนเห็นว่าดีงาม คือ เอาอย่างเด็กดี (Good Boy, Nice Girl) เด็กวัยนี้ส่วนใหญ่จะทำตามในสิ่งที่ตนตัดสินใจว่าคนอื่นจะเห็นด้วยหรือยอมรับ เพื่อให้เป็นที่ชอบพอและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน สรุปจริยธรรมขั้นนี้เน้นหนักในด้านการทำตามคนอื่นมากกว่าการคำนึงเรื่องการถูกลงโทษ และการต้องการรางวัล

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เกิดกับบุคคลในช่วงอายุ 13 – 16 ปี ขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้และประสบการณ์ว่าแต่ละกลุ่มจะมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่ม มีศรัทธาในกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เข้าใจในบทบาทของผู้อื่น การกระทำที่ถูกต้องจะต้องพิจารณาเพื่อกลุ่มหรือส่วนรวมสรุปว่า จริยธรรมขั้นนี้ในเรื่องการกระทำตามหน้าที่ในหมู่คณะ ทำตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมมากกว่ากลัวการถูกลงโทษ หรือทำเพื่อต้องการรางวัลหรือกระทำตามกลุ่มเพื่อน

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเองหรือการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) เกิดกับบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ขั้นนี้บุคคลพยายามกระทำเพื่อหลบหนีไม่ให้อุทราหน้าว่าเป็นคนขาดเหตุผลเป็นคนไม่แน่นอน คำว่าหน้าที่ของบุคคลในที่นี้ หมายถึง การกระทำตามที่ตกลงมีความเคารพตนเองและต้องการให้ผู้อื่นเคารพตน ขั้นนี้บุคคลจะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจตนเองหรือสัญญาไว้กับผู้อื่น ไม่พยายามลิดรอนสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวด้วย

ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience Orientation) เช่น หิริโอตตปปะ คือ มีความละเอียดใจตนเองในการกระทำชั่ว และเกรงกลัวบาป เป็นบุคคลที่มีการเสียสละเพื่อสังคมอย่างแท้จริง เช่น มหาบุรุษของอินเดีย คือ คานธี เป็นต้น

จากขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมทั้งหกขั้นเหล่านี้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้

ระดับ 1 คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconvention level) (2 – 10 ปี) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุดคือ การมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งผู้ใหญ่เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่สองคือ การเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนแบบเด็กๆ คือ เขาทำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันต้องให้เขาตอบแทน เป็นต้น

ระดับ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) (10 – 16 ปี) หมายถึง การทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับ ๒ นี้ยังต้องมีการควบคุมจากภายนอกแต่ก็มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทสังคมได้ ในขั้นที่สาม บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเองชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อนๆ ส่วนในขั้นที่สี่ บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมของตน จึงถือได้ว่าตนมีหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับ 3 คือ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional level) (16 ปีขึ้นไป) หมายถึง การตัดสินใจข้อขัดแย้งต่างๆ ด้วยการนำมาไตร่ตรองด้วยตนเอง และตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ห้า คือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ขั้นที่หก ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้สึกลึกซึ้งนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่

การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นไปตามขั้น จากขั้นที่หนึ่ง ผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ และโคลเบอร์กพบว่า บุคคลส่วนใหญ่จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สี่เท่านั้น

การทำงานเป็นทีม

การจัดค่ายสิ่งที่สำคัญคือ จะต้องมีการทำงานเป็นทีม มีการแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ การมอบหมายงาน ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาเรื่องการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การจัดค่ายมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คือ

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การร่วมกันทำงานของสมาชิกที่มากกว่า 1 คน โดยที่สมาชิกทุกคนนั้นจะต้องมีเป้าหมายเดียวกันจะทำอะไรแล้วทุกคนต้องยอมรับร่วมกัน มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม มีความสำคัญในทุกองค์กร การทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน การทำงานเป็นทีมมีบทบาทสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี

ลักษณะของทีม ลักษณะที่สำคัญของทีม 4 ประการ ได้แก่

1. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล หมายถึง การที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความเกี่ยวข้องกันในกิจการของกลุ่ม/ทีม ตระหนักในความสำคัญของกันและกัน แสดงออกซึ่งการยอมรับ การให้เกียรติกัน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่มักมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายมากกว่าการติดต่อกันตัวต่อตัว
2. มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มจะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมร่วมกันของทีม/กลุ่ม โดยเฉพาะจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับองค์การ มักจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย
3. การมีโครงสร้างของทีม/กลุ่ม หมายถึง ระบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้ สมาชิกทุกคนของกลุ่มจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อยอาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนมกัน อย่างเป็นกันเองระหว่างสมาชิกด้วยกัน
4. สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษาบทบาทที่มั่นคงในแต่ละทีม/กลุ่ม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม รวมทั้งความรู้ ความสามารถของสมาชิก โดยมีการจัดแบ่งบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ กระจายงานกันตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก

การทำงานเป็นทีมเป็นแรงจูงใจสำคัญที่จะผลักดันให้ท่านเป็นผู้นำที่ดี ถ้าท่านประสงค์ที่จะนำทีมให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ท่านจำเป็นต้องค้นหาคุณลักษณะของการทำงานเป็นทีมให้พบระลึกไว้เสมอว่าทุกคนมีอิสระในตัวเอง ขณะเดียวกันก็เป็นส่วนหนึ่งของทีม แล้วจึงนำเอากลยุทธ์ในการสร้างทีมเข้ามาใช้เพื่อให้ทุกคนทำงาน

คุณลักษณะของทีม ทีมที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานคือ กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีม ต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ท่าน และเพื่อนร่วมทีมจะต้องยึดถือเป็นกรอบเพื่อทำงานร่วมกัน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน จัดการด้วยตนเอง พึ่งพาตัวเอง ขนาดของกลุ่มที่พอเหมาะ

มีความเป็นหนึ่งเดียวกันสมาชิกของทีมที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจะต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ทุก ๆ คนจะถูกดึงเข้ามาในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในงาน และ/หรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยทั่วไปแล้วงาน และ/หรือเป้าหมายอาจบรรลุได้เมื่อทำงานร่วมกันแทนที่จะต่างคนต่างทำทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะมีลักษณะโดดเด่นและสมาชิกทุกคนมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จด้วย จัดการด้วยตนเอง ทีมงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานมีแนวโน้มว่าจะสร้างโครงสร้างเฉพาะตนขึ้นมา เนื่องจากสมาชิกยอมรับบทบาทของตนในเวลาต่าง ๆ กัน คล้อยตามความจำเป็น ความต้องการและความสามารถของตน บางคนอาจมีประสบการณ์ในงานเฉพาะอย่างจึงอาจเป็นคนจัดการให้คนอื่น ๆ ทำตาม คนอื่น ๆ ก็จะทำหน้าที่ในกิจกรรมของตนไป ในงานที่เขาคุ้นเคย พฤติกรรมเหล่านี้จะถูกพัฒนาไปในแนวของโครงสร้างองค์กร และสมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามพึ่งพาตัวเองสมาชิกของทีมที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจะร่วมมือกับคนอื่น ๆ เพื่อทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งหรือทำให้ เป้าหมายสำเร็จอย่างไม่หลีกเลี่ยง ร่วมกันทำงานตามกำลังความสามารถของตนเอง ให้คำปรึกษาแนะนำและชักจูงเมื่อจำเป็น ร่วมประสานงานในหน้าที่และแก้ไขปัญหายุ่งยากอุปสรรคร่วมกัน ทุกคนต่างเอื้ออาทรช่วยเหลือกันและมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ถ้ามีบุคคลหนึ่งบุคคลใดทำงานเกินกำลังหรือประสบปัญหายุ่งยาก

เป็นนักคิด

สมาชิกประเภทนี้อาจเรียกว่าเป็น “คนเจ้าความคิด” เขามักเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องกระทำและมักจะมีความคิดเห็นความอ่านและมีข้อเสนอแนะต่างๆ มากมาย นักคิดมักไม่ค่อยสนใจในรายละเอียดมากนัก โดยปกติแล้วสมาชิกของทีมประเภทนี้จะต้องถูกจัดการอย่างระมัดระวัง ให้เกียรติให้กำลังใจ และแม้แต่การยกย่องให้เกิดความภาคภูมิใจ เพื่อป้องกันไม่让他ถอนตัวออกไปจากทีมเสียก่อน

เป็นนักจัดองค์กร

การทำงานร่วมกับนักคิดที่สร้างสรรค์ยิ่งขึ้นซึ่งอาจเป็นนักจัดองค์กร ผู้ซึ่งชอบเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำงานของทีมงานเสมอ เพื่อไปจัดการและจัดสรรงาน และหน้าที่ต่างๆ เป็นคนเจ้าหลักการและเจ้าระเบียบ แต่ก็เป็นผู้ทำงานที่มีประสิทธิภาพดี นักจัดองค์กรบางครั้งก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีความคิดกว้างไกล แต่ไม่ค่อยยืดหยุ่นนัก ในการทำงานเขามักจะประสบกับปัญหาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและมีความไม่แน่นอน ท่านจะต้องมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

เป็นนักปฏิบัติการ

สมาชิกประเภทนี้เป็นนักสร้างงาน และมีทัศนคติที่จะตั้งใจทำงานเพื่อให้มีผลงานเกิดขึ้นเป็นคนเปิดเผย หุนหันพลันแล่น ไม่อดทนหากการตัดสินใจล่าช้าหรือถูกดูแลควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด และมักจะผิดหวังเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจ ท่านจะต้องใช้ความพยายามควบคุมห่วงห่วยเขาไว้เพื่อไม่ให้รับผลกระทบจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น

เป็นสมาชิกของทีม

ไม่น่าแปลกใจนักที่สมาชิกของทีมจะเป็นผู้ที่กระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อให้ทีมงานประสบความสำเร็จ และมีการกระทำที่สนับสนุนและสามัคคี กลมเกลียวต่อเพื่อนร่วมทีมเป็นอันดี พยายามที่จะพัฒนาและเสนอแนวความคิดของกลุ่มมากกว่าแนวความคิดของตัวเอง สมาชิกของทีมมักไม่ชอบการเผชิญหน้า และการทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่ต้องการต่อต้านใครคนใดคนหนึ่ง บางครั้งสมาชิกของทีมก็ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควรจึงพยายามปลีกตนเองออกจากคนอื่นๆ ท่านจะต้องกระตุ้นและชักจูงให้เขาเสนอความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะและมองในด้านบวกอยู่เสมอ

เป็นนักตรวจสอบ

ก็เป็นไปตามชื่อนั้นแหละ นักตรวจสอบหรือนักตรวจซ้ำ มักชอบจับตาดูว่า มีงานอะไรบ้างที่ก้าวหน้า เขามักคิดว่าตนเองเป็นคนยุติธรรมและมีความพิถีพิถันแต่คนอื่น ๆ อาจมองว่าเขาเป็นคนชอบใช้อำนาจและเป็นพวกเผด็จการ นักตรวจสอบ มีบทบาทที่ต้องคอยเตือนให้ทีมงานรู้สึกถึงความจำเป็นต้องใช้ความรีบด่วนปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้งานก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายทันเวลา ท่านอาจต้องเข้าไปประสานกับนักตรวจสอบหรือทำหน้าที่ประนีประนอมเมื่อเขามีความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมทีมคนอื่นๆ

เป็นนักประเมินผล

สมาชิกประเภทนี้เป็นผู้ที่สร้างสมดุลอย่างดียิ่งระหว่างนักคิดและนักปฏิบัติการ ชอบความเป็นอิสระและมักจะแยกตัวออกจากทีม มีความระมัดระวังและรอบคอบในการเข้าไปประเมินหรือวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถานการณ์ ถึงแม้ว่านักประเมินผลจะไม่ใช่ที่ชื่นชอบของสมาชิกบางคน แต่ทัศนคติของเขาก็ได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกร่วมทีมคนอื่นๆ

การจัดการค่ายคุณธรรม

ค่ายคุณธรรม เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จัดขึ้นในรูปของการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นลักษณะของกิจกรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้สู่ปัญญา ส่งเสริมให้เกิดทักษะจากการลงมือทำผ่านกิจกรรม เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีทักษะชีวิต คิดแก้ปัญหา ด้วยปัญญา มีวินัย สามัคคี และมีสำนึก รวมถึงการคิดสร้างสรรค์ การจัดการค่ายจำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การจัดการมีการแบ่งหน้าที่การทำงาน อย่างชัดเจน มีผู้นำและผู้ตาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หัวหน้าค่าย/ผู้นำค่าย มีหน้าที่ดังนี้

1.1 ก่อนทำงาน

- ติดต่อประสานงานระหว่างสถาบัน/สถานศึกษา/ส่วนงานที่จะมาเข้าค่าย
- วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ
- ประชุมแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในทีม

1.2 ระหว่างงาน

- ประชุมคณะครูและพี่เลี้ยง ให้รับรู้ถึงการทำงานเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- ควบคุมและติดตามการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ตัดใจสินแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน
- เพิ่มเติมในงานบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์

1.3 หลังการทำงาน

- ตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่อบรม
- ประชุมทีมชี้แจงข้อผิดพลาดของการทำงาน รวมไปถึงเพิ่มเติมในส่วนที่ควรจะมี
- เปิดโอกาสให้สมาชิกได้กล่าวตักเตือนแนะนำการทำงานได้ เพื่อการแก้ไขในครั้งต่อไป

2. ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ควบคุมดูแล ระเบียบวินัยให้เป็นไปตามมาตรฐานของค่าย

2.1 ก่อนทำงาน

- วางแผนการจัดแถวให้เหมาะสมกับห้องอบรม
- เตรียมอุปกรณ์ เช่น กระดาษ , ปากกาเคมี , ป้ายชื่อ ฯลฯ
- เตรียมสถานที่รับประทานอาหาร
- วางแผนการนั่งรับประทานอาหาร
- วางแผนการเก็บจานล้างจาน/แก้วน้ำ/โต๊ะ/เก้าอี้
- เตรียมป้ายสำหรับการวางรองเก้าอี้
- ควบคุมความเรียบร้อยของห้องน้ำ/ห้องนอน/ห้องอบรม

2.2 ระหว่างงาน

- จัดลำดับการนั่งของผู้เข้าอบรมให้เรียบร้อย
- แจกป้ายชื่อผู้เข้ารับการอบรม
- ตรวจสอบโรคประจำตัวของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อความปลอดภัย
- ชี้แจงกติกาการอยู่ค่าย เช่น การเดิน/การพูด/เข้า-ออกห้องประชุม เป็นต้น
- ควบคุมระเบียบกติกาการอยู่ค่ายอย่างเคร่งครัด
- ควบคุมเวลาให้เป็นไปตามกำหนดการค่าย
- ดูแลความปลอดภัยของผู้เข้ารับการอบรม

2.3 หลังการทำงาน

- ตรวจสอบข้อผิดพลาดของการทำงาน

3. ฝ่ายนันทนาการ หมายถึง ฝ่ายที่ทำหน้าที่ผ่อนคลายเป็นให้ผู้เข้าอบรมมีความสุขสนุกสนานและมีส่วนร่วมกับการอบรม ไม่เคร่งเครียดกับการอบรมมากเกินไป โดยมีหน้าที่ดังนี้

3.1 ก่อนทำงาน

- สำรวจผู้เข้าอบรมว่าเป็นระดับใด
- วางแผนการนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้เข้าอบรม
- เตรียมอุปกรณ์สำหรับการนันทนาการ (ถ้ามี)
- เตรียมบทสรุปในแต่ละช่วงเวลาให้สอดคล้องกับกิจกรรมของแต่ละวัน

3.2 ระหว่างงาน

- มีท่าทีที่เป็นกันเองสำหรับผู้เข้ารับการอบรม
- เตรียมเกมและกิจกรรมให้เหมาะสมแก่ช่วงเวลา
- การนันทนาการแต่ละครั้งให้มีสาระและบทสรุปสอดแทรกทุกๆ ครั้ง

3.3 หลังการทำงาน

- ทบทวนการทำงานและบทสรุปของการนันทนาการ

4. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ในการบรรยายกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยแบ่งย่อยตามรายละเอียดได้ ดังนี้

- ฝ่ายบรรยายกิจกรรม มีหน้าที่บรรยายกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้
- ฝ่ายวิปัสสนา มีหน้าที่นำผู้เข้าอบรม ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตภาวนา

5. ฝ่ายอาคารสถานที่ มีหน้าที่ดังนี้

- ตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ เช่น ห้องอบรม/ห้องพัก/ห้องน้ำ เป็นต้น
- ตรวจสอบความเรียบร้อยของเครื่องเสียง, โปรเจคเตอร์, ไฟ

บุคลิกภาพพระวิทยากรที่พึงประสงค์

บุคลิกภาพในการทำงาน

บุคลิกภาพทางกาย

รูปลักษณ์ภายนอก คือส่วนที่ปรากฏแก่สายตาผู้คน อาทิ ปกิริยา/ท่าทาง ทั้งหน้าเวที หลังเวที ความสะอาดของร่างกายเป็นความสำคัญอันดับแรก การแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับตำแหน่ง วัช และสถานการณ์

รูปลักษณ์ภายใน บุคลิกภาพภายในของบุคคลนั้นๆ บุคลิกภาพส่วนนี้ จะเป็นตัวสื่อสารให้บุคคลที่พบเห็นรู้จักท่านในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ฐานะทางเศรษฐกิจ ชั้นในสังคม จากสายตาของเขาเองโดยไม่ต้องใช้ภาษาพูด ด้านวิชาการบางท่านเรียกสิ่งนี้ว่า การสื่อสารที่ไร้ศัพท์วิทยากรควรใส่ใจในรูปลักษณ์ภายในให้มาก วิทยากรควรมีความสามารถในการพูด การโต้ตอบที่ดีมีความฉลาดแหลมคมในการสนทนา เป็นผู้นำกลุ่มได้ และต้องมีข้อมูลอย่างเพียงพอ ประกอบการตอบได้อย่างแหลมคมได้ ดังนั้นวิทยากรจำเป็นต้องอ่านหนังสืออยู่เสมอจะได้ทันสมัย

บุคลิกภาพทางสติปัญญา

วิทยากรที่มีบุคลิกภาพดี ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พอที่จะเป็นผู้นำกิจกรรม สามารถคิดสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษาได้

บุคลิกภาพทางอารมณ์

ความมั่นคงทางอารมณ์ไม่หงุดหงิดฉุนเฉียวบ่นว่าตลอดเวลา มีความกล้าหาญในการเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักชมเชยพุดจาโน้มน้าว จูงใจคนให้ทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร วิทยากรที่ดีต้องมีบุคลิกภาพดี ต้องรักษาอารมณ์ได้ ทนต่อความว่าเหวได้มากกว่าผู้อื่น และระงับความโกรธได้อย่างรวดเร็ว

การพัฒนาบุคลิกภาพทางสังคม

วิทยากรควรเป็นผู้ดำเนินการศึกษาหาความรู้ในพิธีการต่างๆ ของสังคม เพื่อจะได้ปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง สามารถเป็นตัวอย่างให้คำแนะนำแก่ครูอาจารย์ นักเรียน ตลอดจนทุกคนรอบข้างได้ ทั้งนี้ต้องหาประสบการณ์อย่างต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา

ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่จะทำการสอน ได้แก่

- รู้รายละเอียด
- รู้สาเหตุ
- รู้สมมติฐานและประยุกต์ความรู้นั้นได้
- สามารถในการถ่ายทอด
- มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอน

ศิลปะ ลีลา ในการนำเสนอ

เทคนิคในการบรรยาย

เริ่มต้นต้องประทับใจ ทักทายด้วยกลอน มีมุขที่สุภาพไม่เป็นตาบสองคม บรรยายภาคสำคัญ หาคำทักทายที่เข้ากับบรรยากาศ จังหวะ (Timing) ต้องได้ระดับเสียงสูง-ต่ำ ตามอารมณ์ต้องมีเปลี่ยนมุข เปลี่ยนกิจกรรม ต้องเนียนเป็นเรื่องเดียวกัน ปูพื้นเรื่อง กิจกรรม จาก 1 ไป 2 จาก 2 ไป 3 มีรายละเอียดที่ชัดเจน เนื้อหาสร้างสรรค์ กุศโลบายแยบยล ภาษา ศัพท์เฉพาะให้เหมาะสม วัตถุประสงค์ของเนื้อเรื่อง สังเกตอาการสะท้อนต่อคำพูด ต่อกิจกรรม ของผู้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ได้ทุกสถานการณ์ สิ่งใดที่ฟังรู้ได้ด้วยคำพูด แนะนำด้วยคำพูด สิ่งใดที่ฟังรู้ด้วยการเห็น ชักนำให้ให้เห็น พุดมาก ไม่มีเวลาคิด ฟังมากได้ลองคิด

นักฝึกอบรม (Training) มือใหม่

เข้าใจกับงาน Training

การทำงานทุกกระบวนการ (Process) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการทำงาน ถ้าเราไม่เข้าใจในกระบวนการทำงาน เข้าใจ หมายถึงอะไร...ก็หมายถึงเรารู้ว่าเรากำลังทำ Training = การอบรม, มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทางด้านความรู้ (Knowledge)-ทักษะ (Skill)-ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior), เรา Training เพื่อตอบสนองเป้าหมายของบริษัทที่ต้องการให้พนักงานมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มผลกำไรให้องค์กร และท้ายสุดผลกำไรเหล่านั้นก็ปันผลเป็นโบนัส, สวัสดิการ, เงินเดือนค่าจ้างของพวกเขาทุกคนนั่นเอง

สนใจกับงาน Training

ก่อนที่จะฝึกอบรม (Training) ในแต่ละครั้ง ต้องมีความสนใจในการหาข้อมูลของหลักสูตรนั้นอย่างเพียงพอ ตั้งวัตถุประสงค์การอบรมอย่างชัดเจนแจ้งผู้เข้าอบรมเรียบร้อยแล้วเรียบร้อยแน่นอน รวมทั้งสนใจที่จะคอยประเมินผลการฝึกอบรมแต่ละครั้ง และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข สนใจที่จะติดตามผลหลังการอบรมทุกครั้งว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำความรู้ที่อบรมไปใช้ในงานได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ สนใจที่จะคอยหาความรู้ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบข้อมูล เพื่อแบ่งปันความรู้ ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ใส่ใจกับงาน Training

ความใส่ใจเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ เพราะถ้าใส่ใจในงานที่เราทำแม้เพียงเรื่องเล็กน้อยก็ จะไม่พลาด ด้วยความใส่ใจและวางแผนอย่างดี ใส่ใจหมายถึงอะไร หมายถึง ทุกครั้งที่เราจัด Training เราจะทำทุกขั้นตอนอย่างประณีต มีเป้าหมายอย่างชัดเจนในทุกขั้นตอนที่ทำ มีการกำหนดระยะเวลาชัดเจน คอยติดตามผลอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที มีแผนงานที่ครอบคลุมถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น และก็มีแผนสำรอง เพื่อรองรับกับปัญหาเหล่านั้น ยกตัวอย่างเช่น วิทยากรที่จะเข้าอบรมหลงทางทำให้มาถึงสถานที่อบรมช้า ถ้าเราใส่ใจเราต้องมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะแก้ไขสถานการณ์นี้อย่างไร อาจเล่นเกมในระหว่างรอ เป็นต้น

ตั้งใจกับงาน Training

การกระตือรือร้นในการที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่งออกมาให้ดีที่สุดมีประสิทธิภาพมากที่สุดอยู่เสมอ นั้น เรียกว่า ความตั้งใจ...พฤติกรรมนี้สามารถดูได้ไม่ยากสำหรับคนทำงานว่าเขามีความตั้งใจหรือไม่ โดยดูจากความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ความไม่ย่อท้อต่อปัญหาที่พบ คนที่มีความตั้งใจเมื่อมอบหมายงานให้ก็มั่นใจได้ว่างานนั้นสำเร็จไปกว่าครึ่งแน่นอน ความตั้งใจ หมายถึงอะไร หมายถึง การที่เรามีความต้องการให้งาน Training ของเราในแต่ละครั้งนั้นออกมาดีมีความพร้อมมากที่สุด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด เริ่มตั้งแต่ผู้เข้าอบรมวิทยากร หลักสูตร สถานที่ เอกสาร และอื่น ๆ สมบูรณ์ เป็นไปตามแผนที่วางไว้เมื่อพบปัญหาที่พยายามหาสาเหตุและแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หรือ

ความตั้งใจที่จะพยายามปรับปรุงกระบวนการของการฝึกอบรม (Training) ให้มีประสิทธิภาพ, การค้นหาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพของพนักงานให้เพิ่มขึ้น หรือแม้กระทั่งการเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ในเรื่องการพัฒนาบุคลากร

หัวใจกับงาน Training

หัวใจ หรือความรัก ในงานที่เราทำถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ การที่คนๆ หนึ่งต้องนั่งทำงานที่ตัวเองต้องใช้ความอดทนในการที่จะทำงานให้สำเร็จกับคนๆ หนึ่งที่ทำงานด้วยหัวใจ อยากรจะทำงานต่อไปอย่างไม่มีวันรู้สึกเบื่อหน่ายถ้าเป็นพวกเราจะเลือกเป็นคนประเภทไหน บางคนอาจจะเป็นนักฝึกอบรม (Training) ด้วยหัวใจ งานที่เรารักน้อยคนนักที่จะได้ทำ สู้เรามาเผชิญหน้ากับความจริง วังหนีความฝัน ที่มีอาจจะเกิดขึ้นได้ โดยการมีความรัก และใช้หัวใจในงานที่ทำหรือได้รับมอบหมาย ไม่ว่าจะงานนั้นจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่แต่นั้นก็เป็นงานที่ทำให้เรามีคุณค่าในชีวิต

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการโครงการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ คือ แบบสอบถามวัดความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 1 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น ควรปรับปรุง
- 2 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น น้อย
- 3 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น ปานกลาง
- 4 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น มาก
- 5 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น มากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินโครงการโดยนำนักเรียนเข้าร่วมอบรมคุณธรรมจริยธรรม ตามโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
2. แจกแบบประเมินตนเอง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อการเข้าร่วมอบรมคุณธรรมจริยธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียน จากแบบประเมินตนเอง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ด้านความคิดเห็นของนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงคะแนน และหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นในระดับต่างๆ ในแต่ละข้อ ดังนี้
 - 1 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น ควรปรับปรุง
 - 2 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น น้อย
 - 3 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น ปานกลาง
 - 4 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น มาก
 - 5 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น มากที่สุด
2. ด้านความรู้สึกของนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินโครงการครั้งนี้ ได้แก่

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 x แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
 n แทน จำนวนข้อมูล

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
 n แทน จำนวนข้อมูล

บทที่ 4

ผลการดำเนินโครงการ

ผลการดำเนินโครงการ

1. การประเมินตนเองของนักเรียน ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรม โครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ซึ่งนักเรียนได้ประเมินตนเองลงในแบบประเมินตนเอง แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S	ระดับ
	1	2	3	4	5			
1. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อคณะวิทยากร ในการอบรมครั้งนี้มากน้อยเพียงใด	2	1	45	53	386	4.68	0.68	มากที่สุด
2. บรรยากาศและสถานที่ มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด	3	3	72	71	338	2.52	0.81	มากที่สุด
3. ความสะดวกสบายในการเดินทางและ การจัดที่พักมีมากน้อยเพียงใด	1	8	20	135	323	4.58	0.67	มากที่สุด
4. ระยะเวลาในการจัดอบรมเหมาะสม เหมาะสมมากน้อยเพียงใด	7	15	32	129	304	4.45	0.86	มาก
5. การจัดอาหารและน้ำดื่มเหมาะสมมากน้อย เพียงใด	2	4	38	108	335	4.58	0.71	มากที่สุด
6. การสะอาดและความสะดวกในการใช้ ห้องน้ำ ห้องสุขา มีมากน้อยเพียงใด	3	12	44	120	308	4.47	0.81	มาก
7. นักเรียนได้รับความรู้ด้านวิชาการมากน้อย เพียงใด	1	4	45	98	339	4.58	0.71	มากที่สุด
8. นักเรียนสามารถนำความรู้หลักธรรม ไปใช้ ในการดำเนินชีวิตได้มากน้อยเพียงใด	2	5	32	94	354	4.63	0.69	มากที่สุด
9. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนา มากน้อยเพียงใด	5	4	23	109	346	4.62	0.71	มากที่สุด
10. ผลจากการอบรมสามารถเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมนักเรียนในทางที่ดีขึ้น	2	7	28	86	367	4.66	0.68	มากที่สุด
ผลการประเมิน	28	63	376	1003	3400	4.58	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าจากการประเมินตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ส่วนใหญ่พอใจในระดับมากที่สุด มีเพียงความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดอบรม และความสะอาด ความสะดวกในการใช้ห้องสุขา ห้องน้ำ มีความพอใจอยู่ในระดับมาก

2. การประเมินตนเองของนักเรียน ในด้านความรู้สึกลที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ซึ่งนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นลงในแบบประเมินตนเอง ได้ผลดังนี้

“อยากให้มีการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมในทุกปีการศึกษา”

“มีความรู้สึกดีๆ ต่อคุณพ่อ คุณแม่ ครู และเพื่อน”

“กิจกรรมสนุก มีประโยชน์ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้อีก”

“เป็นการอบรมที่สนุก ได้ความรู้ ความดี ปีหน้าอยากให้จัดอีก”

“อยากให้มีค่ายคุณธรรมทุกปี เพราะเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดี”

“รักพ่อแม่ รักครู รักเพื่อน มากขึ้น”

“เป็นการอบรมที่ดี สอนให้รู้จักความรับผิดชอบ และความสามัคคีในหมู่คณะ”

“ทำให้เข้าถึงพระพุทธศาสนามากขึ้น เป็นกิจกรรมที่ดีควรส่งเสริม”

“สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในชีวิตประจำวันได้”

“อยากให้มีการจัดทุกปี เพราะทำให้รุ่นน้องได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน”

“รู้จักบุญคุณของบิดามารดา ความกตัญญู และการคบเพื่อน”

“อยากให้โรงเรียนจัดกิจกรรมดีๆ แบบนี้อีก”

“เพื่อนๆ รักกันมากขึ้น”

“สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีได้”

“ได้ปรับความเข้าใจกับเพื่อนๆ”

“อยากให้พระอาจารย์มาบรรยายที่โรงเรียนกระสังพิทยาคม”

“ทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม”

“อยากให้มีการจัดค่ายแบบนี้อีก ได้ความรู้ ได้ข้อคิด ได้สาระมากมาย”

“ควรจัดเป็นประจำทุกปี”

“ทำให้เรารู้จักคำว่าสามัคคี และมิตรภาพของเพื่อน”

“ได้เรียนรู้ธรรมะจากพระพุทธศาสนา และสามารถปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองได้”

“สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้”

“ได้ความรู้มากมาย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้”

“รู้จักบุญคุณพ่อแม่และคุณครู”

“มีข้อคิดเตือนใจให้เราได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน”

และนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปนี้ ดังนี้

“อยากให้มีที่พักให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน”

“ควรเพิ่มเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของวัยรุ่นให้มากขึ้น”

“ห้องน้ำไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน”

“สถานที่ในการจัดกิจกรรมไม่ค่อยเหมาะสม เนื่องจากอากาศร้อน”

“อยากให้จัดที่โรงเรียนกระสังพิทยาคม”

จากการประเมินตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมโครงการ “คุณธรรมนำชีวิต” จากการเขียนบรรยายแสดงความรู้สึก แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” รู้จักจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม มีแรงจูงใจที่ถูกต้อง และได้รับกำลังใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดี สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินโครงการและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการดำเนินโครงการ

จากการดำเนินโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ
2. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาและปฏิบัติธรรมโดยการปฏิบัติตรงด้วยตนเอง
3. เพื่อให้ปลูกจิตสำนึกให้มีทัศนคติที่ดี คิดดี ทำดี พูดดี ทำให้คุณภาพชีวิตสมบูรณ์ขึ้น
4. เพื่อปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามแก่นักเรียน
5. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรัก เคารพ ในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 487 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ คือ แบบสอบถามวัดความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมการจัดทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 1 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็นความจริงน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็นความจริงน้อย
- 3 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็นความจริงปานกลาง
- 4 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็นความจริงมาก
- 5 หมายถึง เหตุการณ์ตามข้อความข้อนั้นเกิดขึ้นหรือเป็นความจริงมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” โดยนำนักเรียนไปอบรมคุณธรรมจริยธรรม ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

2. แจกแบบประเมินตนเอง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” เมื่อกลับจากการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียน จากแบบประเมินตนเอง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ด้านความคิดเห็นของนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงคะแนน และหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นในระดับต่างๆ ในแต่ละข้อ ดังนี้
 - คะแนน 1.00 - 1.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - คะแนน 1.51 - 2.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 - คะแนน 2.51 - 3.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 - คะแนน 3.51 - 4.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 - คะแนน 4.51 - 5.00 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ด้านความรู้สึกของนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการดำเนินการโครงการ

1. นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ชีวิตที่ดีงาม รู้จักคบคน รู้จักโลก รู้จักชีวิต สามารถพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องซึ่งทำให้เกิดปัญญาและเกิดคุณธรรม และเป็นการทำความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ ในปีพุทธศักราช 2554
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ส่วนใหญ่พอใจในระดับมากที่สุด มีเพียงความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดอบรม และความสะอาด ความสะดวกในการใช้ห้องสุขา ห้องน้ำ มีความพอใจอยู่ในระดับมาก
3. นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมโครงการ “คุณธรรมนำชีวิต” จากการเขียนบรรยายแสดงความรู้สึก แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดี รู้จักการจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มีแรงจูงใจที่ถูกต้อง และได้รับกำลังใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทัศนคติและค่านิยมที่ดี สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินโครงการครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการดำเนินโครงการ

นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงการ “คุณธรรมนำชีวิต” ในครั้งนี้ ดังนั้นผู้ดำเนินโครงการเห็นว่า ครูสามารถนำกิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมมาออกแบบใช้กับการบูรณาการการเรียนการสอนในแต่ละสาระวิชา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพของนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการครั้งต่อไป

1. ควรมีจัดกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต” ต่อเนื่องไปอีก เพราะทำให้นักเรียน รู้จักการจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มีแรงจูงใจที่ถูกต้อง และได้รับกำลังใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทัศนคติและค่านิยมที่ดี สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน
2. ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ควรมีการเลือกสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ เพื่อความสะดวก และเกิดผลดีมีประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. 2551. เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. 2552. คู่มือการจัดค่ายคุณธรรมเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นงลักษณ์ ใจฉลาด. 2552. รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษาไทย. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทีศนา แคมมณี. 2545. กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2545. สถิติวิจัย 1. กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.การพิมพ์.
- พระณชารีย์ อุปสนโต (ชินวรสิริวัชร). 2547. การจัดอบรมค่ายคุณธรรม คู่มือการจัดค่ายคุณธรรม
แก่เยาวชน. สำนักงานควบคุมโรคที่ 8 จังหวัดนครสวรรค์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). 2539. ธรรมกับการพัฒนาชีวิต. กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). 2551. รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล. กรุงเทพฯ :
ธรรมสภาศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รูปภาพการดำเนินกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”



ภาพกิจกรรมโครงการ “ถ่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





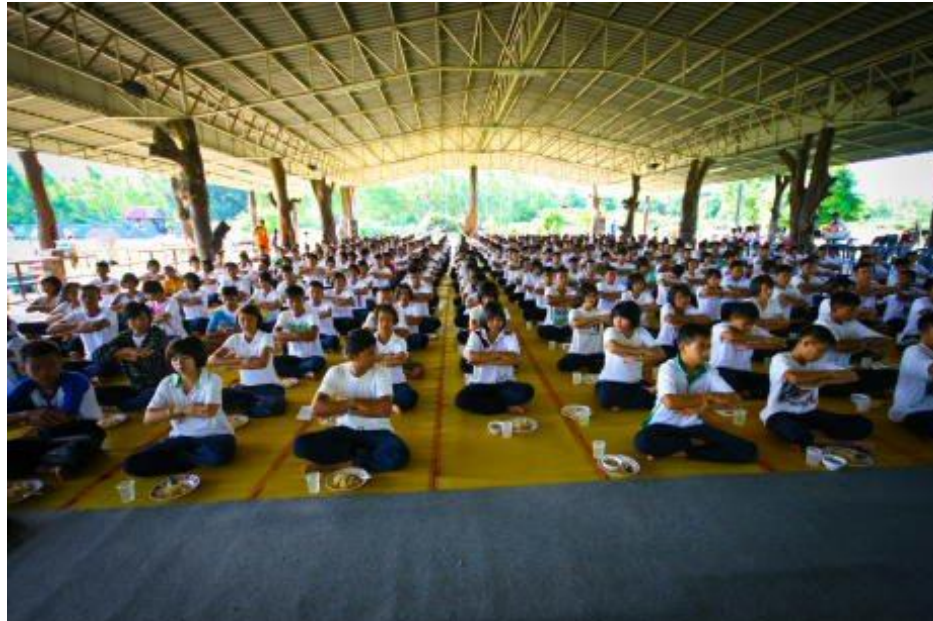
ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 - 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554





ภาพกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
โรงเรียนกระสังพิทยาคม ระหว่างวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554



ภาคผนวก ข

แบบประเมินตนเองโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”

แบบการประเมินโครงการเข้าค่าย คุณธรรมนำชีวิต ระดับชั้น ม.4
ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
ระหว่างวันที่ 9-11 มิถุนายน พ.ศ.2554

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านและตรงกับความจริง
เพียงข้อเดียว

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 5 มากที่สุด

ระดับ 2 น้อย

ระดับ 4 มาก

ระดับ 1 ควรปรับปรุง

ระดับ 3 ปานกลาง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อคณะวิทยากรในการอบรมครั้งนี้มากน้อยเพียงใด					
2. บรรยากาศและสถานที่ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
3. ความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าอบรมและการจัดที่พักมีมากน้อยเพียงใด					
4. ระยะเวลาในการจัดอบรมเหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
5. การจัดหาอาหารและน้ำดื่มเหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
6. ความสะอาดและความสะดวกในการใช้ห้องน้ำ ห้องสุขามีมากน้อยเพียงใด					
7. นักเรียนได้รับความรู้ด้านวิชาการมากน้อยเพียงใด					
8. นักเรียนสามารถนำ เนื้อหาสาระ ความรู้ หลักธรรม ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้มากน้อยเพียงใด					
9. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนาและสามารถปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด					
10. ผลการอบรมครั้งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้นได้มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

โครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”

โครงการฝ่ายพัฒนาผู้เรียน ประจำปีงบประมาณ 2554
โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อโครงการ ค่ายคุณธรรมนำชีวิต

สนองกลยุทธ์โรงเรียนกระสังพิทยาคม

ข้อที่ 4 ส่งเสริมการบูรณาการหลักสูตร สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

สนองกลยุทธ์เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ข้อที่ 1 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงให้แก่แก่นักเรียนทุกคน

สนองกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 2 ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สนองมาตรฐานการศึกษา

ข้อที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ข้อที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ข้อที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์
คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ข้อที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ลักษณะโครงการ ต่อเนื่อง

ผู้รับผิดชอบโครงการ งานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2554

สาระสำคัญโดยสรุป	ตัวชี้วัดแสดงเวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่	แหล่งข้อมูล การอ้างอิง	ฐานคิดที่สำคัญ
จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน 1. พัฒนาและปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมอันพึงประสงค์ให้กับ นักเรียน 2. นักเรียนพัฒนาตนเองเป็น คนดีใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมี ความสุข	ในปี 2554 นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์	1. ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามและแบบ ติดตามผล ประเมินผล 2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึง ประสงค์	1. ผู้บริหารสนับสนุน และเผยแพร่ให้ ชุมชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ 2. นักเรียนเกิดศรัทธา มี จิตใจใฝ่ธรรมะ ปฏิบัติ ตนเป็นคนดี
วัตถุประสงค์ระดับโครงการ 1. พัฒนาจิตใจให้นักเรียน เป็นผู้มีใจใฝ่คุณธรรม 2. นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดี นำไปสู่การปฏิบัติที่ดี 3. สามารถนำหลักธรรมไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. นักเรียนมีคุณธรรม สามัคคี และมีความ รับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย 2. นักเรียนมีระเบียบวินัย และเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น 3. นักเรียนประพฤติตนเป็น คนดี ตามหลักคำสอนของ ศาสนาได้	1. ดูจากรายงานงานการ จัดกิจกรรม 2. สังเกตพฤติกรรมการ แสดงออกของนักเรียน 3. การประเมินพฤติกรรม ของนักเรียน	ระดับชั้นจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียน เสริมอย่างต่อเนื่อง ครู ที่ปรึกษาและ หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ความสำคัญ ให้การ สนับสนุน
ผลผลิต นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 เข้ารับการอบรมค่าย “คุณธรรมนำชีวิต”	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เข้าร่วมกิจกรรมค่าย “คุณธรรมนำชีวิต” จำนวน 503 คน	1. ดูบันทึกจากรายงาน การประชุม 2. ดูจากพฤติกรรมของ นักเรียน 3. รายงานผลการ ดำเนินงาน	1. ครูที่ปรึกษา หัวหน้า ระดับชั้น เห็นความ สำคัญของกิจกรรม 2. คณะทำงานมีการ ติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง
ทรัพยากรและกิจกรรม 1. เสนอโครงการ 2. วางแผนมอบหมายงาน 3. ประสานงานกับหน่วยงาน อื่น ที่เกี่ยวข้อง 4. ดำเนินการจัดอบรม นักเรียน 5. นิเทศกำกับติดตาม 6. สรุปรายงานผลโครงการ	1. งบประมาณสนับสนุน จำนวน 160,000 บาท 2. จัดกิจกรรมในปี การศึกษา 2554	1. ผลการประเมินการจัด กิจกรรม 2. หลักฐานทางการเงิน	1. งบประมาณ สนับสนุนเพียงพอ 2. ระยะเวลาในการจัด กิจกรรมเหมาะสม

รายละเอียดทรัพยากรและค่าใช้จ่าย

ทรัพยากรโครงการ					งบประมาณ	
ที่	รายการ	จำนวน	ราคา/ หน่วย	จำนวน เงิน	แหล่งงบประมาณ	จำนวนเงิน
1	ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าพระวิทยากร	503 คน	270	135,810	เงินงบกิจกรรม	135,810
2	ค่ารถเดินทางจากโรงเรียนไปค่ายลูกเสือ เกาะโกดกง	12 คัน	3,000	36,000	พัฒนาผู้เรียน	36,000
3	ค่ากระดาษจัดทำเอกสาร	2 รีม	130	260		260
4	ค่ากระดาษทำเกียรติบัตร	5 รีม	200	1,000		1,000
5	ค่าวัสดุอื่นๆ	1 ชุด	4,930	4,930		4,930
รวม						178,000

ปฏิทินแผนปฏิบัติงานโครงการ

กิจกรรมขั้นตอนการปฏิบัติ	ผลผลิตที่ใช้จาก กิจกรรมในโครงการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	สถานที่	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้ปฏิบัติ
1. เสนอโครงการ	นักเรียนชั้น	9 -11	ค่ายลูกเสือ	178,000	งานระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4
2. วางแผนมอบหมายงาน	มัธยมศึกษาปีที่ 4	มิถุนายน	เกาะโกดกง	บาท	
3. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน 503 คน	2554	อ.เมือง จ.สุรินทร์		
4. ดำเนินการจัดกิจกรรมค่าย “คุณธรรมนำชีวิต”					
5. นิเทศกำกับติดตาม					
6. สรุปรายงานผลโครงการ					

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นายฐานิศวร์ ผลเจริญ)

หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางธัญพร แซ่เทียน)

หัวหน้างานแผนงานและสารสนเทศ

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายไพบุลย์ มั่นยืน)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายนำสง ทรงวัฒนะสิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ภาคผนวก ง

คำสั่งโรงเรียนกระสังพิทยาคม เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่
จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิต ประจำปีการศึกษา 2554



คำสั่ง โรงเรียนกระสังพิทยาคม
ที่ ๑๔๗/๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔

ด้วยงานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนกระสังพิทยาคม จัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๐๓ คน ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ค่ายลูกเสือ เกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมดังกล่าวดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑.๑ นายนำส่ง ทรงวัฒนะสิน	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
๑.๒ นายไพบุลย์ มั่นยืน	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	รองประธานกรรมการ
๑.๓ นายเพชรไพฑูรย์ กาญจนทรัพย์สิน	ครู คศ.๓	กรรมการ
๑.๔ นายพล บุญโชติ	ครู คศ.๒	กรรมการ
๑.๕ นายอภิรักษ์ อินทร์มณี	ครู คศ.๒	กรรมการ
๑.๖ นายวัฒนา นาริรัมย์	ครู คศ.๒	กรรมการ
๑.๗ นายโชติอนันต์ ขจรเกียรติวัฒนา	ครู คศ.๒	กรรมการและเลขานุการ
๑.๘ นายฐานิสวรรค์ ผลเจริญ	ครู คศ.๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา และเสนอแนะข้อปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิต ให้สำเร็จ
คล่องตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์สูงสุด

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน

๒.๑ นางรื่นพิมล จันทกุล	ครู คศ.๒	ประธานกรรมการ
๒.๒ นางสาวลักขณ์ สวयरูป	ครู คศ.๒	รองประธานกรรมการ
๒.๓ นางศิริภรณ์ กาญจนทรัพย์สิน	ครู คศ.๒	กรรมการ
๒.๔ นายวิชาญ วิจันทมุข	ครู คศ.๒	กรรมการ
๒.๕ นางตรงจิต บุญปก	ครู คศ.๒	กรรมการ
๒.๖ นางธิติพร วิลล์เนอร์	ครู คศ.๒	กรรมการ
๒.๗ นางพรพินท์ พรหมมา	ครู คศ.๒	กรรมการ
๒.๘ นายวิระจิตร เตียมโรสง	ครู คศ.๒	กรรมการ
๒.๙ นางสาวม่องศรี พะเวทรัมย์	ครู คศ.๑	กรรมการ
๒.๑๐ นายสุริยันต์ แก้วชนะ	ครู คศ.๑	กรรมการ

๒.๑๑ นายกอบเกียรติ มฤตกุล	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
๒.๑๒ นางสาวมาลี ยาคำ	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
๒.๑๓ นายรัชวัฒน์ นัยรัตน์	ครูพิเศษ	กรรมการ
๒.๑๔ นางสาวธิดิมา ทองคำ	ครูพิเศษ	กรรมการ
๒.๑๕ นางสาวณัฐดารัตน์ แก้วยก	ครูพิเศษ	กรรมการ
๒.๑๖ นายฐานิศวรร ผลเจริญ	ครู คศ.๑	กรรมการและเลขานุการ
๒.๑๗ นางปราณี ประจันบาล	ครู คศ.๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑๘ นางสาวรัชฎานรินทร์ พุดหล้า	ครู คศ.๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ เตรียมการและวางแผนการดำเนินกิจกรรม ประสานกับกับพระวิทยากร ค่ายลูกเสือเกาะโกดกง ผู้ปกครองนักเรียน กำกับดูแลให้การดำเนินงานให้เรียบร้อยตามวัตถุประสงค์

๓. คณะกรรมการฝ่ายดูแลควบคุมนักเรียน

๓.๑ นายโชติอนันต์ ขจรเกียรติวัฒนา	ครู คศ.๒	ประธานกรรมการ
๓.๒ นายฐานิศวรร ผลเจริญ	ครู คศ.๑	รองประธานกรรมการ
๓.๓ นางปราณี ประจันบาล	ครู คศ.๑	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๑ กรรมการ
๓.๔ นางสาวณัฐดารัตน์ แก้วยก	ครูพิเศษ	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๑ กรรมการ
๓.๕ นางสาวลักษณีย์ สวยรูป	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๒ กรรมการ
๓.๖ นายรัชวัฒน์ นัยรัตน์	ครูพิเศษ	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๒ กรรมการ
๓.๗ นายกอบเกียรติ มฤตกุล	ครูผู้ช่วย	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๓ กรรมการ
๓.๘ นางสาวมาลี ยาคำ	ครูผู้ช่วย	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๓ กรรมการ
๓.๙ นางพรพินท์ พรหมมา	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๔ กรรมการ
๓.๑๐ นางสาวธิดิมา ทองคำ	ครูพิเศษ	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๔ กรรมการ
๓.๑๑ นางศิริภรณ์ กาญจนทรัพย์สิน	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๕ กรรมการ
๓.๑๒ นายสุริยันต์ แก้วชนะ	ครู คศ.๑	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๖ กรรมการ
๓.๑๓ นายวิระจิตร เตียมไธสง	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๗ กรรมการ
๓.๑๔ นายวิชาญ วิจันทมุข	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๘ กรรมการ
๓.๑๕ นางธิดิพร วัลส์เนอร์	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๙ กรรมการ
๓.๑๖ นางสาวผ่องศรี พะเวรัมย์ย์	ครู คศ.๑	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๑๐ กรรมการ
๓.๑๗ นางตรงจิต บุญปก	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๑๑ กรรมการ
๓.๑๘ นางรื่นพิมล จันทกุล	ครู คศ.๒	ครูที่ปรึกษา ม.๔/๑๒ กรรมการ
๓.๑๙ นางสาวรัชฎานรินทร์ พุดหล้า	ครู คศ.๑	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ๑) นัดหมาย และรับรายงานตัวนักเรียนที่หน้าหอประชุมโรงเรียนตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น. ควบคุมนักเรียนให้ขึ้นรถให้เรียบร้อยก่อนเวลา ๐๗.๔๕ น. และดูแลการเดินทางไปยังค่ายเกาะโกดกง ทั้งไปและกลับ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย

๒) กำกับดูแล อำนวยความสะดวก อยู่ร่วมกิจกรรมกับนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการอบรม

๔. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน เตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์สำหรับอบรม

๔.๑ นางปราณี ประจันบาล	ครู คศ.๑	ประธานกรรมการ
๔.๒ นายกอบเกียรติ มฤทกุล	ครูผู้ช่วย	รองประธานกรรมการ
๔.๓ นางรื่นพิมล จันทกุล	ครู คศ.๒	กรรมการ
๔.๔ นางสาวจิตติมา ทองคำ	ครูพิเศษ	กรรมการ
๔.๕ นางสาวณัฐดารัตน์ แก้วยก	ครูพิเศษ	กรรมการ
๔.๖ นายรัชวัฒน์ นัยรัตน์	ครูพิเศษ	กรรมการ
๔.๗ นายสุรียนต์ แก้วชนะ	ครู คศ.๑	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ๑) ออกหนังสือเชิญวิทยากร หนังสืออนุญาตผู้ปกครองนักเรียน ประสานงานกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครั้งนี้

๒) จัดเตรียมป้ายไว้นิเทศการอบรมขนาด ๒ x ๔ ตารางเมตร เพื่อนำไปจัดสถานที่ที่ค่ายอบรม

๓) จัดทำแบบบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการของครู และบัญชีรายชื่อนักเรียนที่เข้าอบรม

๔) จัดเตรียมเทียนไข และใบโพธิ์ตามจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการอบรม

๕. คณะกรรมการฝ่ายจัดหายนพาหนะ

๕.๑ นายวิชาญ วิจันทมุข	ครู คศ.๒	ประธานกรรมการ
๕.๒ นางธิดิพร วัลล์เนอร์	ครู คศ.๒	รองประธานกรรมการ
๕.๓ นางตรงจิต บุญปก	ครู คศ.๒	กรรมการ
๕.๔ นางสุมาลี ยาคำ	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
๕.๕ นายวิระจิตร เตียมไธสง	ครู คศ.๒	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ๑) จัดยานพาหนะรถยนต์โดยสาร จำนวน ๑๒ คัน เพื่อรับส่งนักเรียนเข้ารับการอบรมตามกำหนดวันเวลาดังกล่าว

๒) ประสานงานกับเจ้าของพาหนะรถยนต์โดยสารและฝ่ายพัสดุ ฝ่ายการเงินของโรงเรียนเพื่อจัดทำสัญญาจ้างหายนพาหนะให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

๖. คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ

๖.๑ นายโชติอนันต์ ขจรเกียรติวัฒนา	ครู คศ.๒	ประธานกรรมการ
๖.๒ นางเสาวลักษณ์ สวยรูป	ครู คศ.๒	รองประธานกรรมการ
๖.๓ นายวิระจิตร เตียมไธสง	ครู คศ.๒	กรรมการ
๖.๔ นายกอบเกียรติ มฤทกุล	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
๖.๕ นายฐานิสวรรค์ ผลเจริญ	ครู คศ.๑	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ๑) กำกับดูแลกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนพิธีกรรมทางศาสนา

๒) ไวยวัจกรช่วยอำนวยความสะดวกแก่พระวิทยากร

๗. คณะกรรมการฝ่ายบันทึกภาพ

๗.๑ นายกอบเกียรติ มฤตกุล	ครูผู้ช่วย	ประธานกรรมการ
๗.๒ นายฐานิศวร์ ผลเจริญ	ครู คศ.๑	กรรมการ
๗.๓ นางสุมาลี ยาคำ	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
๗.๔ นายรัชวัฒน์ นัยรัตน์	ครูพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ บันทึกภาพ จัดเก็บรวบรวมภาพลงแผ่น CD นำส่งฝ่ายพัฒนาผู้เรียน

๘. คณะกรรมการฝ่ายการเงิน

๘.๑ นางพรพินท์ พรหมมา	ครู คศ.๒	ประธานกรรมการ
๘.๒ นางปราณี ประจันบาล	ครู คศ.๑	กรรมการ
๘.๓ นางสาวผ่องศรี พะเวทรัมย์	ครู คศ.๑	กรรมการ
๘.๔ นางสาวชฎานรินทร์ พุดหล้า	ครู คศ.๑	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ควบคุมการใช้จ่ายเงินตลอดการเข้าค่าย “คุณธรรมนำชีวิต”

๙. คณะกรรมการฝ่ายพยาบาล

๙.๑ นางศิริภรณ์ กาญจนทรัพย์สิน	ครู คศ.๒	ประธานกรรมการ
๙.๒ นายฐานิศวร์ ผลเจริญ	ครู คศ.๑	กรรมการ
๙.๓ นางสาวธิดิมา ทองคำ	ครูพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ เตรียมเวชภัณฑ์ยา และดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วยระหว่างเข้าค่าย

๑๐. คณะกรรมการฝ่ายเกียรติบัตรและสรุปประเมินผล

๑๐.๑ นายฐานิศวร์ ผลเจริญ	ครู คศ.๑	ประธานกรรมการ
๑๐.๒ นางปราณี ประจันบาล	ครู คศ.๑	กรรมการ
๑๐.๓ นายรัชวัฒน์ นัยรัตน์	ครูพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ พิมพ์เกียรติบัตร และออกแบบ สรุปประเมินผลการดำเนินโครงการ

ให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เสียสละ วิริยะ อุตสาหะ เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อทางราชการสืบไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔



(นายนำส่ง ทรงวัฒนะสิน)
ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ภาคผนวก จ

คำสั่งโรงเรียนกระสังพิทยาคม เรื่องอนุมัติให้ครูไปราชการ



คำสั่งโรงเรียนกระสังพิทยาคม
ที่ ๑๕๖/๒๕๕๔
เรื่อง อนุมัติให้ข้าราชการครูไปราชการ

ตามที่ งานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนกระสังพิทยาคม จัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๐๓ คน ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๑๒๑๖/๒๕๔๙ สั่ง ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง มอบอำนาจการอนุมัติการเดินทางไปราชการ จึงอนุมัติให้ข้าราชการครู ไปราชการ เพื่อนำนักเรียนเข้าค่ายค่ายคุณธรรมนำชีวิต ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ดังรายชื่อต่อไปนี้

- | | | |
|----------------------------------|---------|------------|
| ๑. นายโชติอนันต์ ขจรเกียรติวัฒนา | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๒. นางสาวลักษณ์ สวยรูป | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๓. นางศิริภรณ์ กาญจนทรัพย์สิน | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๔. นางธิตีพร วัลล์เนอร์ | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๕. นางตรงจิต บุญปก | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๖. นางวิชาญ วิจิณท์มุข | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๗. นายวิระจิตร เตียมไธสง | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๘. นางรื่นพิมล จันทกุล | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๙. นางพรพิณฑ์ พรหมมา | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๒ |
| ๑๐. นายฐานิศวรร ผลเจริญ | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๑ |
| ๑๑. นางปราณี ประจันบาล | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๑ |
| ๑๒. นายสุรียันต์ แก้วชนะ | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๑ |
| ๑๓. นางสาวม่องศรี พะเวทรัมย์ | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๑ |
| ๑๔. นางสาวรัชฎาณรินทร์ พุดหาล้า | ตำแหน่ง | ครู คศ. ๑ |
| ๑๕. นายกอบเกียรติ มฤตกุล | ตำแหน่ง | ครูผู้ช่วย |
| ๑๖. นางสมาลี ยาค่า | ตำแหน่ง | ครูผู้ช่วย |
| ๑๗. นางสาวณัฐดารัตน์ แก้วยก | ตำแหน่ง | ครูพิเศษ |
| ๑๘. นายรัชวัฒน์ นัยรัตน์ | ตำแหน่ง | ครูพิเศษ |
| ๑๙. นางสาวธิติมา ทองคำ | ตำแหน่ง | ครูพิเศษ |

สั่ง ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายนำส่ง ทรงวัฒนะสิน)
ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ภาคผนวก ฉ

แบบขออนุญาตผู้ปกครองให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”



ที่ ศธ ๐๔๒๖๒.๐๒/ว๓๙

โรงเรียนกระสังพิทยาคม
อ. กระสัง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๖๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔

เรียน ผู้ปกครองของ.....

ตามที่ งานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนกระสังพิทยาคม จัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๐๓ คน ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดกง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ดังนั้น โรงเรียนจึงขออนุญาตให้นักเรียนในปกครองของท่านไปเข้าร่วมกิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิต ในวัน เวลา และสถานที่ ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(นายนำส่ง ทรงวัฒนะสิน)
ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร.๐ ๔๔๖๙-๑๐๓๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๙-๑๐๓๖

วันที่เดือน.....พ.ศ.

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ข้าพเจ้า.....ผู้ปกครองของ.....

นักเรียน ชั้น..... ได้รับทราบหนังสือ ที่ ศธ ๐๔๒๖๒.๐๒/ว๓๙ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่องนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิต จึงพิจารณา อนุญาต ไม่อนุญาต ให้นักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรมในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง
(.....)

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตโรงเรียนกระสังพิทยาคม
เพื่อดำเนินกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”



มอบฝ่าย.....
 (ลงชื่อ).....

บันทึกข้อความ

โรงเรียนกระสังพิทยาคม
 รับเลขที่.....๖๕๕
 วันที่.....๓๑/พ.ค./๕๕
 (ลงชื่อ).....

ส่วนราชการ โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
 ที่ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔
 เรื่อง ขออนุญาตจัดดำเนินโครงการ “คุณธรรมนำชีวิต”

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ด้วยข้าพเจ้า นายฐานิศวรร ผลเจริญ ตำแหน่ง ครู คศ.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ขออนุญาตดำเนินกิจกรรมตามโครงการ “คุณธรรมนำชีวิต” เพื่อต้องการพัฒนา ส่งเสริมนักเรียนด้วยรูปแบบกระบวนการวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม มุ่งส่งเสริมคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและ ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จึงขออนุญาตดำเนินโครงการในวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

- เพื่อโปรดทราบ และพิจารณา
- ระดับชั้น ม.๔ ของทุกคาบวิชา
- คุณธรรมนำชีวิต ในวันที่ ๙-๑๑ มิ.ย. ๕๕
- ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดก อ.สุรินทร์
- เพื่อกำหนดพิจารณา

(นายฐานิศวรร ผลเจริญ)
 ตำแหน่ง ครู คศ.๑

หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

.....
 ๓๑.๕.๕๔

.....
 ๐๑ มิ.ย. ๒๕๕๔

ภาคผนวก ฅ

หนังสือขออนุญาตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32
เพื่อดำเนินกิจกรรมโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”



ที่ ศธ ๐๔๒๖๒.๐๒/๓๐๐

โรงเรียนกระสังพิทยาคม
อ. กระสัง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๖๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตนำนักเรียนไปเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. โครงการเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต จำนวน ๑ ชุด
 ๒. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ จำนวน ๑ ชุด
 ๓. กำหนดการ/แผนผังการเดินทาง จำนวน ๑ ชุด
 ๔. รายชื่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑ ชุด
 ๕. หนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง จำนวน ๑ ชุด
 ๖. หลักฐานการประกันชีวิตของนักเรียน/ครู จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ งานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนกระสังพิทยาคม จัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๐๓ คน ครูผู้ควบคุม จำนวน ๑๙ คน ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยพักค้างคืนในวันที่ ๙ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดกง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ฉะนั้น โรงเรียนจึงขออนุญาตให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และครูผู้ควบคุมไปเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิตตามรายละเอียดในแบบขออนุญาตฯที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายนำส่ง ทรงวัฒนะสิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

ฝ่ายพัฒนาผู้เรียน

โทร. ๐ ๔๔๖๙ ๑๐๓๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๙ ๑๐๓๖

มอบฝ่าย.....
(ถึงชื่อ).....
ที่ ศธ ๐๔๒๖๒/ ๑๖๔๗



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒
ถนนนิวกา อ.เมืองฯ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

โรงเรียนกระสังพิทยาคม
รับเลขที่.....๑๐๓๑.....
วันที่.....๙/.....มิ.ย./ ๕๖
(ถึงชื่อ)..... (๐๙,๐๑)

๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตนำนักเรียนไปเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนกระสังพิทยาคม ที่ ศธ ๐๔๒๖๒.๐๒/๓๐๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนกระสังพิทยาคม ขออนุญาตนำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๐๓ คน และคณะครูผู้ควบคุม จำนวน ๑๙ คน ไปเข้าค่ายคุณธรรมนำชีวิต ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดกง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ความละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ พิจารณาแล้วอนุญาตให้ท่านนำนักเรียนและคณะครูผู้ควบคุมไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ และขอให้แจ้งคณะผู้รับผิดชอบได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ อย่างเคร่งครัดรวมทั้งงดชั้นการโดยสารพาหนะไป-กลับ อย่างระมัดระวัง และเมื่อกลับจากการร่วมกิจกรรมดังกล่าวแล้ว รายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และดำเนินการต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม ขอสแสดงความนับถือ

- สภาม.เขต ๓๒ และอ.มหาดไทยให้มอบหมายให้
พลจตุรเดช ร่วมศิริภักดิ์ ผู้อำนวยการสภาม.จังหวัด
บุรีรัมย์มีมติเมื่อวันที่ ๒๕๕๔ ได้

(นายโสธร บุญเล็ก)

- ศธ ๐๙๐๓๓๓๓๓๓ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ข้าราชการเกษียณ
- สภาม.ต.บ.บุรีรัมย์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒
ธรรณีรัมย์ ม.๔ ท.๓๓

๙ มิ.ย. ๕๕

๙ มิ.ย. ๕๕

- ทอ
- ดำเนินการตาม
- ไปประชุม ม.๑ ดำเนินการตามของ
- นพสพ.๑๓ ทอ เมื่อ เสร็จกลับ

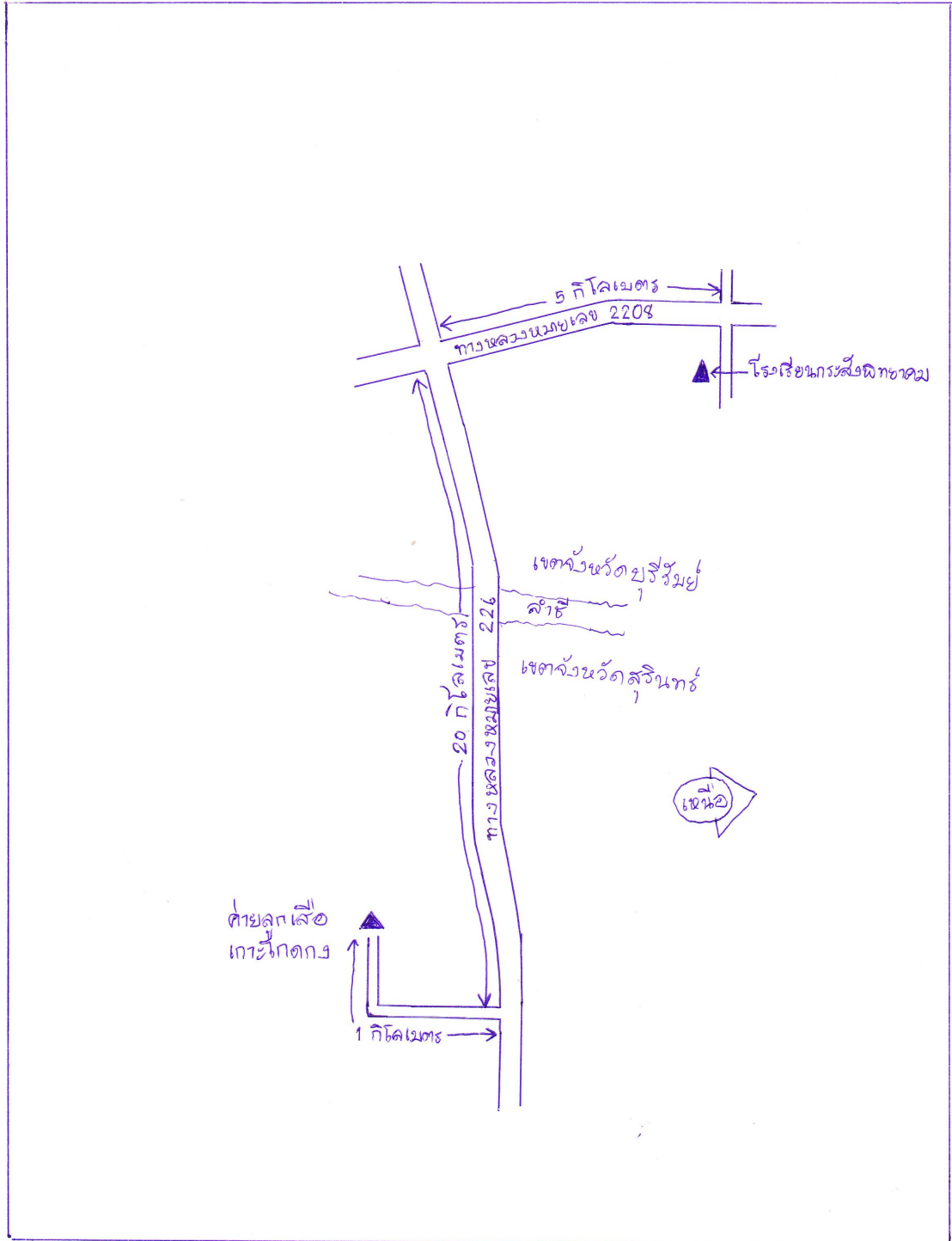
๓ มิ.ย. ๕๔

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน
โทร/โทรสาร ๐-๔๕๖๐-๑๑๑๒/๐-๔๕๖๑-๒๔๐๘

ภาคผนวก ญ

แผนที่การเดินทางโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”

แผนที่การเดินทาง



ภาคผนวก ฐ

ตัวอย่างเกียรติบัตรโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”

เลขที่ ๒๓/๒๕๕๔



โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒



ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายธนกฤต ศัชชีมา

ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามโครงการ “ค่ายคุณธรรมนำชีวิต”
ณ ค่ายลูกเสือเกาะโกดกง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่านเจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติ
และประสบสิ่งอันพึงปรารถนาทุกเมื่อ เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔



(นายไพบูลย์ มั่นอิน)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายพัฒนาผู้เรียน



(นายนำส่ง ทรงวัฒนะสิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนกระสังพิทยาคม